

Nota Economisch Beleid 2013-2020

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel	3
1.3 Proces	4
1.4 Leeswijzer	4
2. Kaders	5
2.1 Rijk	5
2.2 Provincie	5
2.3 Regio	6
2.4 Gemeente	6
3. Economisch profiel Dalfsen	9
3.1 Economische situatie Dalfsen	9
3.2 Trends en (ruimtelijke) ontwikkelingen	15
3.3 Conclusie	17
4. Visie en ambitie Beleidsnota Economie Dalfsen	19
4.1 Visie	19
4.2 Ambitie en lef	21
4.3 Rol gemeente en andere partijen	22
5. Actieprogramma	24
5.1 Overzicht	24
5.2 Ondernemende gemeente	24
5.3 Aantrekkelijk voor ZZP'ers	27
5.4 Innovatieve bedrijven	29
5.5 Bereikbaarheid op peil	30
5.6 Goede vestigingslocaties	31
5.7 Sterke detailhandel	33
5.8 Sterke landbouwsector	34
5.9 Sterke toeristisch-recreatieve sector	35
5.10 Planning	37
Bijlagen	38

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Dalfsen heeft behoefte aan een nieuwe Nota Economisch Beleid voor de periode 2013 – 2020. De Nota, uit 2003, inmiddels is verouderd. Op sommige onderwerpen – toerisme, bedrijventerreinen en detailhandel bijvoorbeeld – beschikt de gemeente al over uitwerkingsnota's, terwijl een geactualiseerd economisch beleid nog ontbreekt.

De noodzaak voor een nieuw gemeentelijk economisch beleid staat onverkort overeind. Sinds het uitbreken van de kredietcrisis (2008) en daarop volgende 'grote recessie' is de macro-economische onzekerheid groot gebleven. Ook de nieuwe kabinetsperiode zal in het teken staan van bezuinigingen, die ook het gemeentefonds en dus ook onze gemeente raken.

Ook anderszins heeft Dalfsen te maken met veranderend beleid en een veranderende omgeving. Zo staat de Europese Unie aan de vooravond van een herziening van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en de nieuwe Structuurfondsperiode (2014-2020), die beide van betekenis zullen zijn. Het rijk focust in haar economisch beleid op de 'topsectoren'. De provincie Overijssel haakt hier in haar economisch beleid op aan, maar heeft ook oog voor de voor Dalfsen belangrijke sectoren landbouw, bouw en toerisme.

Onze grote bouwsector heeft te maken met een krimpende binnenlandse markt, waar structurele veranderingen aan de orde zijn, o.a. op de woningmarkt. De toeristische sector in het Vechtdal heeft te maken met aarzelende consumenten en sterke concurrentie in binnen- en buitenland. Onze winkelgebieden worden geconfronteerd met een veranderd koopgedrag en terughoudende bestedingen van huishoudens. En op de langere termijn speelt het in stand houden van onze voorzieningenstructuur in brede zin een rol.

Ook op de bedrijventerreinen is de wereld van nu anders dan die van pakweg tien jaar geleden, met meer aandacht voor kwaliteit en een minder snelle groei van het areaal. Maar daarnaast is er meer ondernemerschap en doet Dalfsen het economisch gezien (relatief) steeds beter. Een hoopgevende constatering, die echter ook om inspanningen naar de toekomst vraagt. Duurzaamheid, met daarbinnen bijvoorbeeld energietransitie als belangrijk thema, vraagt ook onze aandacht en vernieuwing.

1.2 Doel

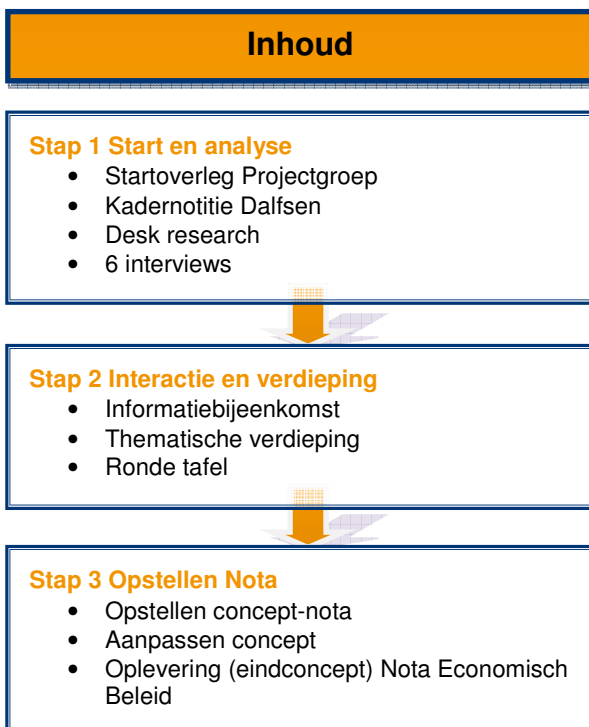
Het doel van de Nota Economisch Beleid 2013-2020 is allereerst om inzicht te bieden in de huidige economische situatie van de gemeente en de perspectieven voor de toekomst. Daarnaast dient de nota een door de analyse onderbouwde visie te bevatten op de economische koers die in de aankomende beleidsperiode gevolgd gaat worden. De visie wordt uitgewerkt in een programma van concrete acties en maatregelen die in de komende periode zullen worden opgepakt. Daarbij is samenwerking met de ondernemers in de gemeente een belangrijk uitgangspunt.

1.3 Proces

Voor de totstandkoming van deze nota is een proces uitgezet dat is gestart medio 2012. De vaststelling van de Nota is in het voorjaar van 2013 voorzien. De gemeente heeft Bureau BUITEN, Economie en Omgeving opdracht gegeven ondersteuning te verlenen in het opstellen van de nota.

Bij het opstellen van de Nota zijn drie onderzoeksstappen doorlopen, zie figuur 1.1, te weten een analyse, verdieping en het opstellen van de nota zelf. In stap 1 is er een kadernotitie opgesteld met daarin een analyse en visie op hoofdlijnen. Deze is vervolgens bestuurlijk bekrachtigd. Gedurende stap 2 is de analyse verdiept en zijn verschillende sleutelpersonen uit de gemeente geïnterviewd. Daarnaast heeft een informatiebijeenkomst met raadsleden en ondernemers plaatsgevonden, waarin de economische positie voor Dalfsen uiteengezet is en gediscussieerd is over de economische uitdagingen voor de gemeente. Tot slot heeft een thematische verdieping plaatsgevonden met de voorzitters van de ondernemersverenigingen. Om de opinie van ZZP-ers ook mee te nemen, die veel minder aangesloten zijn bij de ondernemersverenigingen, is een enquête onder hen uitgezet en zijn de resultaten daarvan ook meegenomen.

Figuur 1.1 Plan van aanpak

1.4 Leeswijzer

De nota is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 bevat de relevante beleidskaders waarmee rekening gehouden moet worden bij het opstellen van deze nota. Hoofdstuk 3 bevat het economisch profiel van onze gemeente, de economische perspectieven voor de beleidsperiode en de resulterende SWOT-analyse. De visie op de economische ontwikkeling van Dalfsen, en de hieruit voortvloeiende beleidsambitie, komen in hoofdstuk 4 aan bod. Ook komt hier de rolverdeling tussen de gemeente, ondernemers en andere stakeholders ter sprake. Hoofdstuk 5 is de uitwerking van de visie in een programma van op te pakken acties.

2. Kaders

Er zijn diverse documenten en beleid die van invloed zijn op het economisch beleid in Dalfsen. In dit hoofdstuk staat de essentie van de kaders op rijks, provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau.

2.1 Rijk

Ruimtelijke ordening

Het Rijk gaat voor wat betreft de ruimtelijke ordening uit van het motto 'decentraal wat kan, centraal wat moet' en richt zich slechts nog op onderwerpen die van belang zijn voor het hele land. De Structuurvisie Ruimte en Infrastructuur (SVIR) is het vigerende ruimtelijke beleid van de Rijksoverheid, en is de opvolger van de Nota Ruimte. Het kabinet-Rutte-Asscher wil in de aankomende periode onder andere de WRO en de Waterwet vervangen door een Omgevingswet. Die wet maakt de besluitvorming over ruimtelijke projecten sneller en eenvoudiger.

Topsectoren

Het economisch rijksbeleid richt zich op 9 topsectoren: tuinbouw en uitgangsmaterialen (1), agri&food (2), water (3), life sciences & health (4), chemie (5), high tech (6), energie (7), logistiek (8), en creatieve industrie (9). Voor elk van de 9 topsectoren is een innovatiecontract gemaakt. In deze innovatiecontracten staan maatregelen, plannen en afspraken om de topsectoren de komende jaren te versterken. Hier worden middelen voor beschikbaar gesteld. Aan het roer van de innovatiecontracten staan de zogeheten topteams. Hierin werken onderzoekers, ondernemers en de overheid (de 'gouden driehoek') samen.

2.2 Provincie

Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord 'De kracht van Overijssel - Inspireren, innoveren en investeren' hebben de vier coalitiepartijen in 2011 de volgende ambities bekend gemaakt:

- Minder en/of eenvoudiger regels, snelle vergunningverlening, zo min mogelijk handhavinglast.
- Concurrerend vestigings- en ondernemingsklimaat.
- Wervend bedrijvenbeleid.
- Afstemming onderwijs en arbeidsmarkt.

Economisch beleid provincie

De provincie legt in haar economisch beleid 2012-2015 de focus op (1) High Tech Systemen en Materialen, (2) Energie, (3) Chemie/ Kunststoffen en (4) Gezondheidszorg/ medische technologie. Daarnaast kiest de provincie voor verdere versterking van de sectoren die van regionaal belang zijn: toerisme, landbouw en de bouw. Hiervoor is in de periode 2012-2015 bijna 108 miljoen euro beschikbaar.

De provincie wil daarnaast hernieuwbare energie breder en sterker toepasbaar maken en streeft naar 20% in 2020. Het aandeel hernieuwbare energie uit biomassa is daarin meer dan 50%. Verder streeft de provincie naar meer slimme energienetwerken en meer energiebesparing in de gebouwde omgeving en bij bedrijven.

Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie Overijssel toont het provinciale belang en beleid in de fysieke leefomgeving. De economische ambitie is als volgt geformuleerd: Een vitale en zichzelf vernieuwende regionale economie met voldoende en diverse vestigingsmogelijkheden voor kennisintensieve maakindustrie en mkb. Binnen deze ambitie zijn drie thema's nader uitgewerkt: (1) vitale werklocaties, (2) toerisme en vrije tijd en (3) schaalvergroting en verbreding in de landbouw.

Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving

De kwaliteitsimpuls Groene Omgeving is richtinggevend bij bestemmingsplanwijzigingen in het buitengebied. Bestemmingsplannen voor de groene omgeving kunnen slechts voorzien in nieuwvestiging en grootschalige uitbreidingen van bestaande functies in de groene omgeving, indien hier sociaaleconomische en/of maatschappelijke redenen voor zijn én is aangetoond dat het verlies aan ecologische en/of landschappelijke waarden in voldoende mate wordt gecompenseerd door investeringen ter versterking van de ruimtelijke kwaliteit in de omgeving.

2.3 Regio

Economische Agenda Regio Zwolle

Onder de vlag 'Regio Zwolle' werken 16 gemeenten – waaronder Dalfsen – samen aan, onder meer, versterking van de regionale economie. Daarvoor is een Economische Agenda opgesteld, die inzet op de kansen in de clusters logistiek, vrijetijdseconomie, health & care, duurzaamheid, nieuwe materialen en agrarisch.

Ruimte voor de Vecht / landbouwontwikkelingsagenda

Het programma 'Ruimte voor de Vecht' is een samenwerkingsverband, sinds 2007, tussen Provincie Overijssel, de Vechtdalgemeenten, waterschappen en andere maatschappelijke organisaties waaronder LTO Noord. LTO Noord heeft samen met de agrarische ondernemers in het Vechtdal in de afgelopen jaren (2010-2011) een Landbouwontwikkelingsagenda "Ruimte voor de Vecht" ontwikkeld. In deze agenda zijn de wensen en kansen benoemd die de landbouw als economische drager en beheerder van het landelijk gebied duurzaam kunnen versterken.

Overig

Er is nog meer regionaal beleid om rekening mee te houden bij het opstellen van het nieuwe economische beleid voor de gemeente Dalfsen. Anders dan provinciaal of bestaande gemeentelijk beleid zijn dit meestal geen harde kaders maar is het op regionaal niveau veel meer de actuele deels gemeenschappelijke regionaal-economische ontwikkeling waarmee rekening moet worden gehouden, of de gedeelde regionale perspectieven voor bepaalde ontwikkelingen. In het volgende hoofdstuk wordt bij de beschrijving van het economische profiel van Dalfsen daarom het regionale schaalniveau in het bijzonder meegenomen.

2.4 Gemeente

Toekomstvisie gemeente Dalfsen 2020: 'Bij uitstek Dalfsen'

De toekomstvisie 'Bij uitstek Dalfsen' bevat de strategische koers van de gemeente Dalfsen tot aan 2020. De centrale missie van de gemeente Dalfsen luidt: 'Het ontwikkelen van vitale gemeenschappen in een onderscheidende woonplaats van groene signatuur.' Dalfsen kiest ervoor zich te ontwikkelen tot onderscheidende woonplaats, met een op kwaliteit en duurzaamheid gericht ruimtelijk beleid en een ondersteunend economisch structuurbeleid, aldus de visie.

Nieuwe economische ontwikkelingen zullen vooral ondersteunend moeten zijn aan de keuze voor het ontwikkelen van een vitale en groene woonplaats. Dat betekent dat kleinschalig, arbeidsintensief en innovatief uitgangspunt zijn in de economische structuurversterking.

Nota Economisch Beleid 2003 - 2012

De vorige Nota Economisch Beleid kwam tot stand na de gemeentelijke herindeling van 2001, en had als doel de positieve economische ontwikkeling van de voorgaande periode door te zetten. In het algemeen gaat het om het optimaliseren van het vestigingsklimaat in combinatie met het bieden van voldoende huisvestingsmogelijkheden. Zwaartepunten in de nota zijn het bieden van voldoende bedrijvigheid met voldoende kwaliteit, aantrekkelijke en goed bereikbare winkelcentra, het ontwikkelen van toeristisch-recreatieve mogelijkheden en het behouden van leefbaarheid in het buitengebied.

Woonvisie 2011 - 2016

In juni 2011 is een nieuwe woonvisie voor de periode 2011 – 2016 vastgesteld, met de volgende hoofddoelstellingen voor het woonbeleid:

- voorzien in de lokale woningbehoefte en
- bevorderen van een aantrekkelijk woon- en leefklimaat.

De belangrijkste doelgroepen voor het woonbeleid zijn senioren, jongeren die voor het eerst een eigen huishouding starten en starters op de koopwoningmarkt. Er wordt daarnaast soepeler omgegaan met vrijkomende agrarische bebouwing als nieuwe dragers voor het platteland.

De prestatieafspraken met de provincie gaan uit van een toename van de woningvoorraad voor de periode 1 januari 2010 tot 1 januari 2015 met 600. In deze aantallen is de toename van woningen voor bijzondere doelgroepen (conform definitie CBS) niet meegenomen.

Structuurvisies kernen Dalfsen en buitengebied

Met de structuurvisie Kernen Dalfsen (september 2010) geeft de gemeente Dalfsen haar visie op de ruimtelijke invulling voor het wonen, werken en recreëren voor de komende 10-15 jaar in de kernen Dalfsen, Nieuwleusen, Lemelerveld, Hoonhorst en Oudleusen. De gemeente zet in op versterking van de stuwende werkgelegenheid (o.a. industrie, groothandel, logistiek) op de bedrijventerreinen in vooral de kernen Nieuwleusen en Lemelerveld. Daarnaast wordt vestiging van bedrijvigheid van dienstverlenende ondernemingen en de zorg- en gezondheidssector gestimuleerd, omdat die bedrijvigheid de sterke woonfunctie van de gemeente ondersteunt.

Voor het buitengebied is een driedeling gemaakt tussen het noorden van de gemeente (economische ontwikkeling met respect voor kleinschalige elementen), het Vechtdal (natuurontwikkeling met kleinschalige economische ontwikkeling) en het besloten landschap (brede kleinschalige economische ontwikkeling). In de kern Dalfsen is nog mogelijkheid voor uitbreiding van woon-werkfuncties, als overgang tussen woon- en werkgebieden.

In de richting van 2030 spreekt de gemeente de ambitie uit dat zij streeft naar "een landelijk gebied waar het goed werken en wonen is, waar de plattelandseconomie voldoende perspectief heeft op een duurzaam voortbestaan en waar de landschappelijke kwaliteiten zo hoog zijn dat het gebied ook voor de langere termijn een belangrijke recreatieve aantrekkingskracht heeft ontwikkeld".

Bedrijventerreinenbeleid

De gemeente Dalfsen heeft begin 2010 een bedrijventerreinvisie opgesteld, waarin een vraag-aanbodconfrontatie, herstructureringsopgaven en ontwikkelingsrichtingen zijn opgenomen.

De gemeente wil op het gebied van bedrijventerreinen voornamelijk inzetten op het faciliteren van de bestaande bedrijvigheid en het bieden van (uitbreidings)ruimte aan lokaal gewortelde bedrijven. De gemeente zet in op het faciliteren van dienstverlenende bedrijvigheid in met name de kern Dalfsen. Hier ligt het accent op ondernemers zoals loodgietersbedrijven, schildersbedrijven, administratiekantoren. Deze

groepen ondernemers wil de gemeente graag ruimte gaan bieden met woon-werk-combinaties. Stuwende bedrijvigheid moet zich met name op de kernen Nieuwleusen en Lemelerveld richten.

Detailhandelsstructuurvisie 2006-2016

Voor de gemeente Dalfsen is een blijvende en verdere concentratie van het winkelbestand ook naar de toekomst gewenst. Ingezet wordt op een kwalitatieve versterking van de detailhandelsstructuur door concentratie van het aanbod, herinrichting van de openbare ruimte, verbetering van de uitstraling en voldoende (gratis) parkeermogelijkheden op korte loopafstand van het centrum van de kernen.

Beleidsplan toerisme en recreatie 2011-2020

In het beleidsplan recreatie en toerisme 2011 – 2020 (januari 2011) is een visie uitgewerkt die inspeelt op de kansen die de toeristische markt biedt. De gemeente Dalfsen heeft een centrale ligging ten opzichte van andere toeristische gebieden (Zwolle en de andere gemeenten in het Vechtdal, Reestdal en Salland). De gevarieerdheid van het landschap en de cultuurhistorische elementen zijn een kwaliteit voor toeristen, recreanten en eigen inwoners. Deze sterke punten kunnen verder worden benut.

Doelen van het beleidsplan zijn:

1. Meer gasten, meer directe omzet, leidend tot meer lokale werkgelegenheid binnen de toeristisch-recreatieve en gerelateerde sectoren;
2. Inzetten op meerdaagse beleving (seizoensverbreding van dag- en verblijfsrecreatie);
3. Actief inspelen op kansen die de toeristische markt biedt of beter kan benutten.

Per kern is een ontwikkelingsvisie opgesteld. De gemeente beschikt verder nog over een meer gedetailleerde nota kampeerbeleid.

Landschapsontwikkelingsplan Dalfsen

Voor het garanderen en verbeteren van de kwaliteit van het landschap heeft de gemeente een landschapsontwikkelingsplan (LOP) laten opstellen in 2010. Het LOP is een gemeentedeekkende sectorale visie, toegespitst op de landschappelijke ontwikkeling van zeven verschillende deelgebieden. Per deelgebied is een beschrijving van het landschap gegeven. Ook is aangegeven wat de karakteristieken van het landschap in het betreffende deelgebied zijn, welke ontwikkelingen en welke kansen en bedreigingen er zijn.

Beleidskader VAB en rood voor rood gemeente Dalfsen

Het beleidskader VAB (Vrijkomende Agrarische Bebouwing) gaat over mogelijkheden voor werken en wonen in vrijkomende agrarische bebouwing met in de eerste plaats een sociaal-economisch doel: benutten van de resterende economische waarde van VAB voor andere functies: werken en wonen (wonen alleen in karakteristieke bebouwing). Dit met gelijktijdige verbetering van de ruimtelijke kwaliteit: een blijvende landelijk uitstraling van de gebouwen en de omgeving is vereist.

Meerjarenprogramma Duurzaamheid 2012-2013

De gemeente Dalfsen wil een CO₂-neutrale gemeente worden. Gezamenlijk met bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners zal invulling aan deze ambitie worden gegeven. Het Meerjarenprogramma Duurzaamheid kent vijf speerpunten: Gemeentelijke organisatie, Duurzaam (T)huis, Duurzaam Bedrijf, Duurzame energie en Monitoring. De komende jaren steekt de gemeente Dalfsen hier actief op in met een 30-tal projecten.

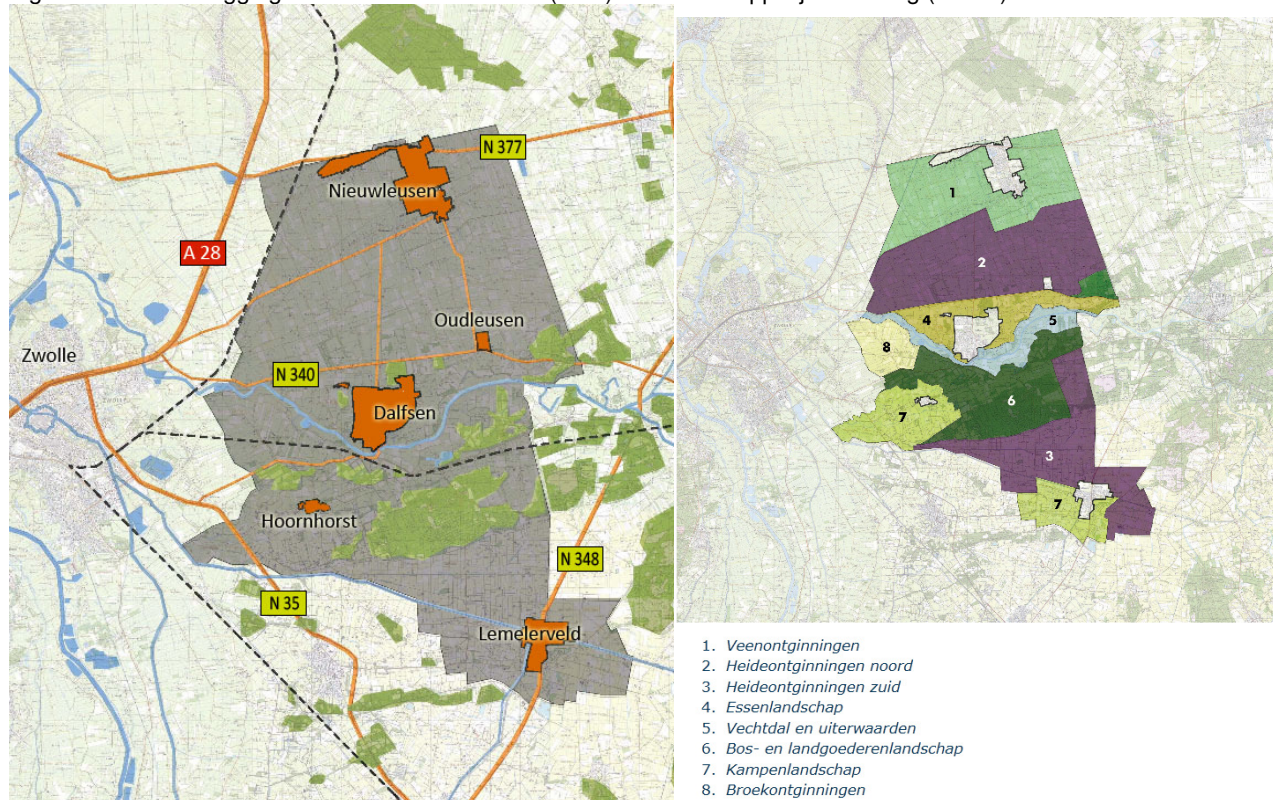
3. Economisch profiel Dalfsen

3.1 Economische situatie Dalfsen

Ruimtelijk

De gemeente Dalfsen is een groene plattelandsgemeente, direct ten oosten van Zwolle. Naast de kernen Dalfsen, Nieuwleusen, Lemelerveld, Oudleusen en Hoonhorst kent de gemeente ook een omvangrijk buitengebied met buurtschappen en doorsnijdt de rivier de Vecht een deel van de gemeente. De ruimtelijke structuren van de gemeente zijn met name oost-west georiënteerd. Dat komt door de ligging van Zwolle - waarmee Dalfsen van oudsher een sterke relatie onderhoudt – en de Vecht. Opvallend in de hoofdinfrastructuurlijnen rond de gemeente is juist de noord-zuidgerichte oriëntatie. De A28 en de N(3)48 vormen de belangrijkste verbindingen richting het noorden en zuiden. Tussen deze wegen lopen regionale verbindingen die de gemeente Dalfsen aansluiten op het hoofdwegennet. Met name de N377 en de N340 hebben hierin een belangrijke functie.

Figuur 3.1 Ligging kernen en infrastructuur (links) en landschappelijke indeling (rechts)

Bron: Structuurvisie Buitengebied (rechts)

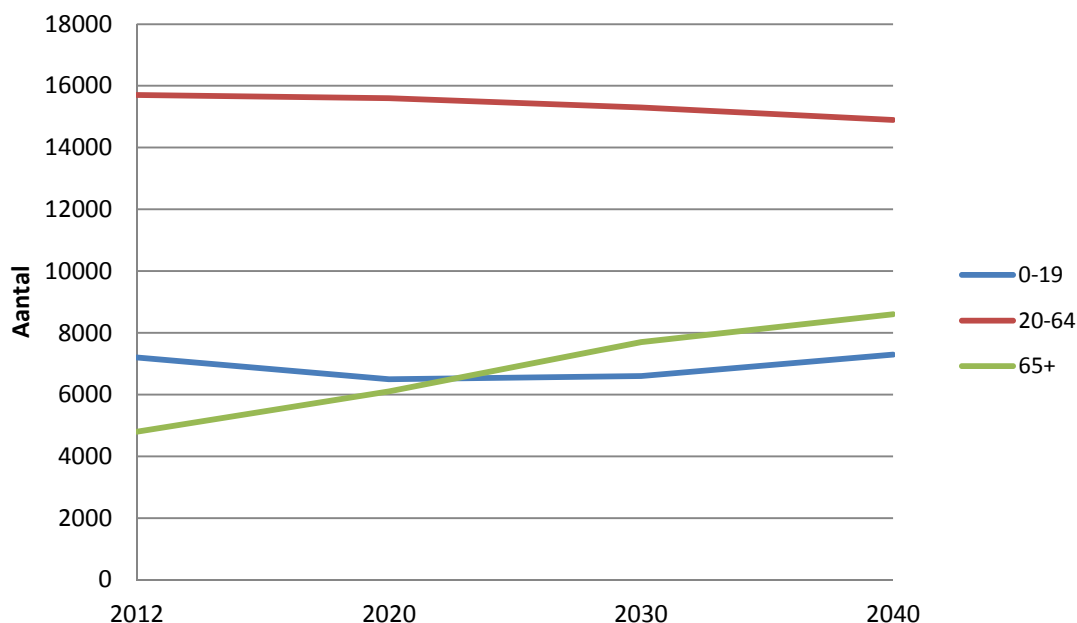
Demografie

In 2012 wonen er 27.700 mensen in de gemeente, waarvan +/- 8.600 in Dalfsen, 5.900 in Nieuwleusen en 3.200 in Lemelerveld. Daarnaast zijn er nog 2 kernen en diverse buurtschappen. Tussen 2005 en 2010 heeft het totale bevolkingsaantal zich gestabiliseerd. Dit duurt in de bevolkingsprognose van het PBL tot 2015, waarna tot 2020 een lichte stijging optreedt van 0,2% per jaar - zie ook de tabel onder figuur 3.2. Richting 2030 en 2040 trekt de groei naar verwachting aan tot ruim boven de 1% per jaar. Opvallend in figuur 3.2 is dat voor na 2030 weer een stijging van het aantal jongeren wordt voorzien. Die stijging hangt samen met de huidige leeftijdsopbouw in de gemeente Dalfsen (de huidige (jonge) kinderen krijgen tegen die tijd zelf nakomelingen). Voorwaarde is dan natuurlijk wel dat die jongeren en jonge ge-

zinnen een woning in de gemeente kunnen betrekken. Aandacht voor startershuisvesting blijft dus van belang.

Ondanks de algehele groei van de bevolking neemt de potentiële beroepsbevolking (20-64 jaar, nu 15.600) in ieder tijdvak af. Met een lichte stijging van de arbeidsparticipatie kan de daling van de beroepsbevolking worden gecompenseerd. Overigens ligt de participatiegraad in de gemeente al tamelijk hoog.

Figuur 3.2 Bevolkingsprognose Dalfsen tot 2040, per leeftijdsgroep

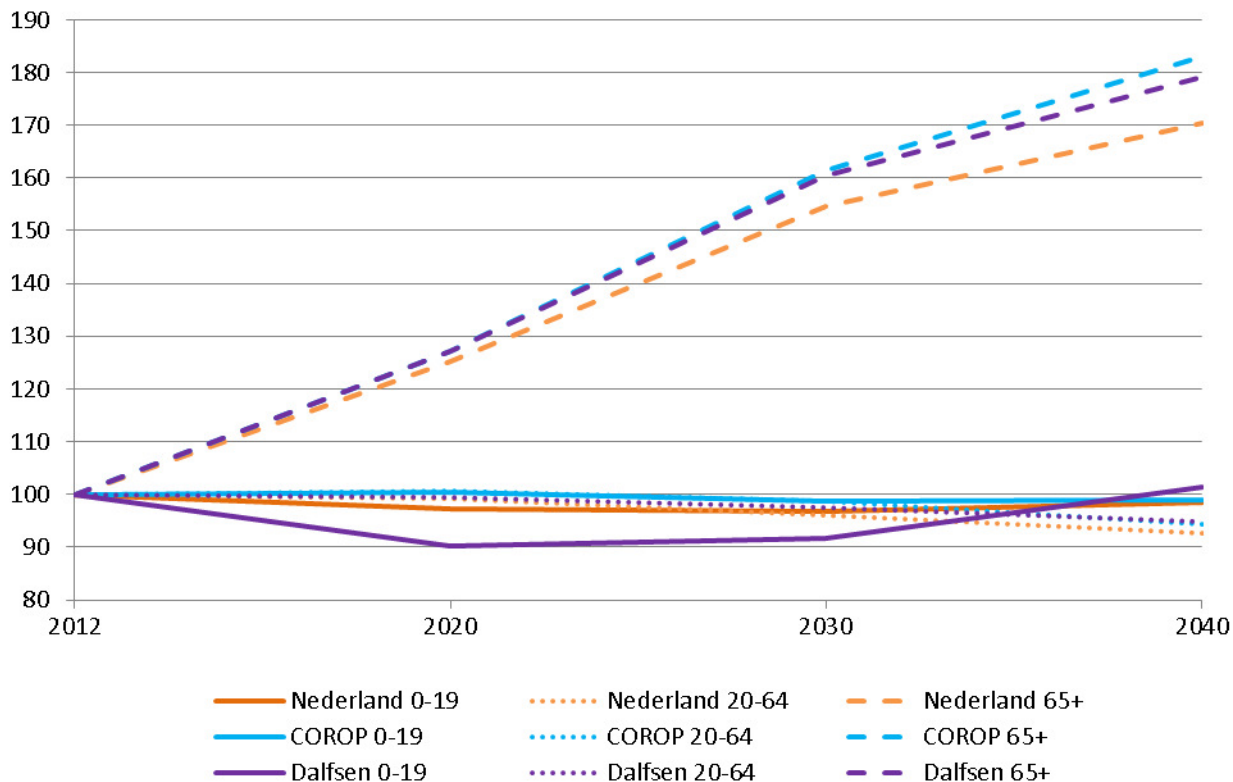
	<i>Aantal inwoners totaal</i>				<i>Groei gem.p.jr</i>		
	2012	2020	2030	2040	2012-2020	2020-2030	2030-2040
Totaal	27.700	28.200	29.600	30.800	0,2%	1,6%	1,3%

Bron: Regionale bevolkingsprognose Planbureau voor de leefomgeving (PBL, 2011)

De ouderen groeien in aantal over de gehele beschouwde periode. Dat is een landelijke ontwikkeling die zich ook in Dalfsen voordoet. De vergrijzing ligt in Dalfsen op het regionale gemiddelde en iets boven het Nederlandse gemiddelde.

In figuur 3.3 is de bevolkingsontwikkeling in Dalfsen vergeleken met die van de regio (Noord-Overijssel) en van Nederland. Daaruit blijkt dat Dalfsen op de korte termijn (relatief) wat minder jongeren telt en op langere termijn wat sterker vergrijsd dan Nederland. Vanuit het perspectief van de economie is het positief dat de krimp van de potentiële beroepsbevolking relatief beperkt blijft. Daarin onderscheiden Dalfsen en de regio zich positief van andere plattelandsgebieden, zoals bijvoorbeeld de Achterhoek of Drenthe.

Figuur 3.3 Bevolkingsprognoses 2012-2040 per leeftijdscategorie in Nederland, COROP Noord-Overijssel en gemeente Dalfsen

Bron: Regionale bevolkingsprognose Planbureau voor de leefomgeving (PBL, 2011)

Kernen en bereikbaarheid

Dalfsen is een gewaardeerde woongemeente en scoort bovengemiddeld qua woongenot. De drie grootste kernen Dalfsen, Nieuwleusen en Lemelerveld hebben allen een kern van winkels en voorzieningen, waarbij Dalfsen de centrumfunctie vervult. De economische zwaartepunten liggen ook in de drie genoemde kernen.

De spoorlijn Zwolle-Emmen doorkruist de gemeente Dalfsen. Dalfsen beschikt over een station aan deze spoorlijn. Nieuwleusen is goed ontsloten aan de N377 richting de A28. Lemelerveld is ontsloten via de N348 zowel richting het noorden als richting het zuiden en naar het westen via de N35. Dalfsen wordt ontsloten door de N340.

Buitengebied

De gemeente kent een omvangrijk buitengebied, met voornamelijk agrarische en toeristisch-recreatieve bedrijvigheid. Het buitengebied heeft met zowel intensivering van landbouw en veeteelt als met vrijkomende bedrijven en bebouwing te maken. Hier wordt ruimte geboden voor andere economische functies (verbonden aan het buitengebied) en aan landelijk wonen. De Vecht en bos- en landgoederenzone zijn belangrijkste dragers voor recreatie en toerisme.

Bedrijventerreinen

Dalfsen beschikt over bedrijventerreinen met in totaal netto oppervlak van 122,6 hectare. De terreinen zijn verdeeld over de kernen Dalfsen, Nieuwleusen, Oudleusen en Lemelerveld. De Grift (+ II en III) in Nieuwleusen (36 ha), Rondweg in Dalfsen (30 ha) en Den Hulst (18 ha) zijn de grootste terreinen.

Een beperkt areaal bedrijventerrein (3-4 ha) komt volgens eerder onderzoek in opdracht van de gemeente mogelijk in aanmerking voor (een lichte vorm van) herstructurering, om de kwaliteit van de terreinen van de bedrijven (kavels plus opstallen) en sommige delen van het openbaar gebied op een voldoende peil te brengen. Het gaat om (delen van) de Rondweg in Dalfsen, De Meele in Nieuwleusen en 't Febriek in Lemelerveld.

In 2013 zijn nog 17 ha uitgeefbaar bedrijventerrein beschikbaar. In Nieuwleusen ligt het gros van de uitgeefbare kavels – 15 ha op de Grift III. Daarnaast is 1,7 ha beschikbaar in Lemelerveld. Volgens de bedrijventerreinvisie uit 2010 kent de gemeente tot 2020 een uitbreidingsvraag van 27 ha, wat een beperkt tekort van 7 ha betekent. Voor de korte termijn is er echter voldoende uitbreidingsruimte voor de in de bedrijventerreinvisie gestelde economische ambitie.

Economie algemeen

De economie van Dalfsen laat zich kenschetsen door een sterke lokale basis van bedrijvigheid, maar ook een grote woon-werk verbondenheid met Zwolle. De lokale ondernemersgeest uit zich vooral in een sterk MKB in de landbouw, maakindustrie, bouw, groot- en detailhandel en logistiek. Daarnaast wordt de goede arbeidsmoraal in de gemeente geprezen¹. Het opleidingsniveau van de beroepsbevolking is te omschrijven als middelbaar. Lager en hoger opgeleiden zijn ondervertegenwoordigd. Het aanbod aan arbeid lijkt te beantwoorden aan de vraag, al worden er tekorten aan technisch personeel geconstateerd en lijkt de arbeidsmarkt voor personeel in de verzorging op dit moment juist ruim.

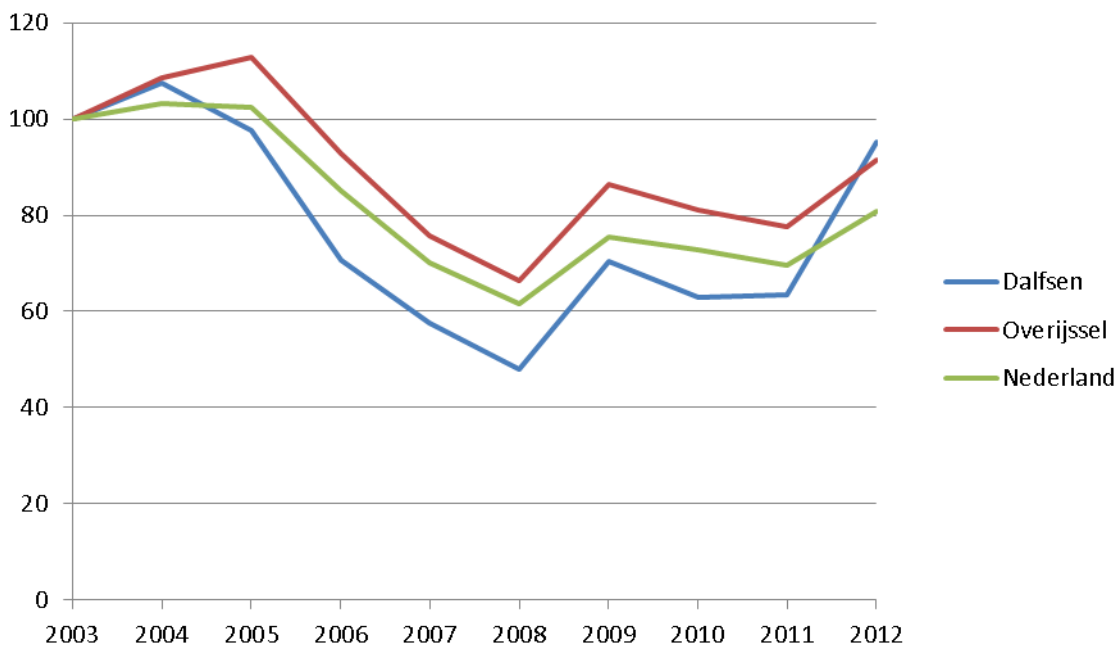
Dalfsen vervult regionaal een woonfunctie en kent een aanzienlijke uitgaande pendel naar Zwolle: iedere dag zijn er 3.400 woon-werkbewegingen naar Zwolle. Daarmee is Dalfsen na Kampen de grootste 'leverancier' van arbeid aan Zwolle.

Dalfsen heeft het de afgelopen periode economisch goed gedaan, maar de crisis laat inmiddels ook in Dalfsen zijn sporen na: de werkloosheid is het laatste jaar flink gestegen (zie figuur 3.4). De gemeente kent een hoge arbeidsparticipatie (80,5%²). Het gemiddeld inkomen lag in 2010 met €19.800,- per hoofd iets onder het Nederlands gemiddelde van €21.100,-.

¹ Bron: interviews Bureau BUITEN

² Bruto arbeidsparticipatie, gemiddeld voor de periode 2009 – 2011. Bron: CBS Statline

Figuur 3.4 Ontwikkeling aantal niet werkenden werkzoekenden in Dalfsen, Overijssel en Nederland, november 2003- november 2012

Bron: UWV WERKbedrijf Nederland Arbeidsmarktinformatie (2013)

Volgens de vitaliteitsscan 2011 is de economische positie van Dalfsen ieder jaar verbeterd. Dit uit zich bijvoorbeeld in een stijging van de positie van Dalfsen in de economische ranglijst van gemeenten van plek 256 in 2000 naar plek 96 in 2011. Stuwende factoren hierin zijn de algemene economische prestaties, de lage werkloosheid en de beschikbaarheid van ruimte.

Ontwikkeling werkgelegenheid bovengemiddeld

In totaal kent Dalfsen 10.400 banen, verdeeld over 2.400 vestigingen (LISA, 2011). Tussen 2001-2011 groeide het aantal banen met gemiddeld 1,5% per jaar. Dit ligt boven het provinciale en regionale gemiddelde. Deze groei maakte Dalfsen vooral in het laatste deel door: de jaarlijkse gemiddelde groei was in de periode 2006-2011 2% tegenover 1,2% in de regio.

Figuur 3.5 Aantal banen in 2001 en 2011 en gemiddelde jaarlijkse groei.

	Aantal banen		Groei
	2001	2011	2001-2011
Dalfsen	8.975	10.398	1,5%
Regio Zwolle ³	178.670	202.111	1,3%
Overijssel	498.082	544.414	0,9%

Bron: LISA, databank Overijssel

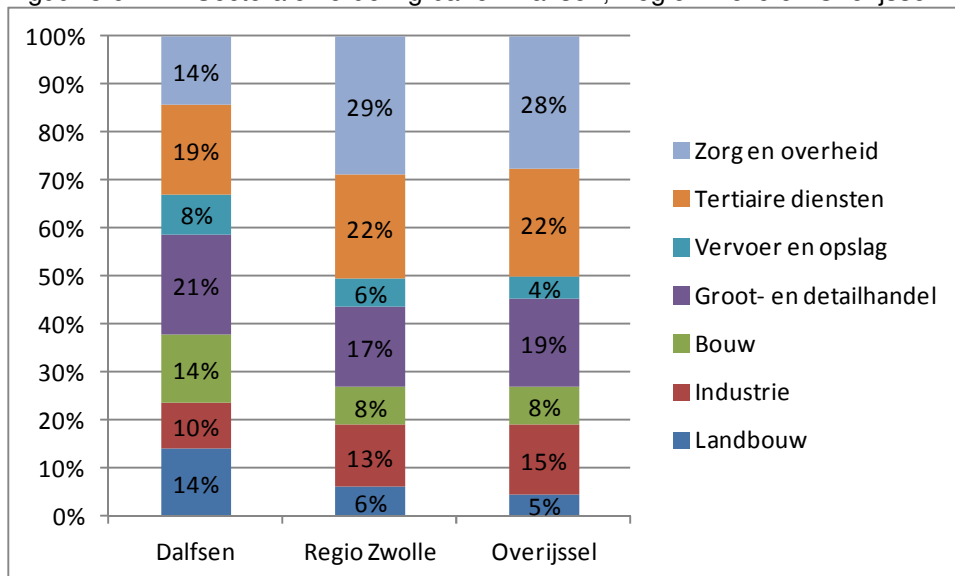
Sectoren

De groot- en detailhandel (2.200 arbeidsplaatsen), landbouw (1.400), bouwnijverheid (1.400), industrie (1.000) en vervoer en opslag (850) zijn de grootste werkverschaffers in de gemeente. Ook in relatieve zin

³ Regio Zwolle: Steenwijkerland, Staphorst, Hardenberg, Kampen, Zwarte-Waterland, Dalfsen, Ommen, Zwolle, Olst-Wijhe, Raalte

zijn deze sectoren oververtegenwoordigd, zie figuur 3.6. Het aandeel diensten - zakelijke diensten en zorg en overheid - is relatief klein. Dalfsen is hiermee een typische plattelandsgemeente.

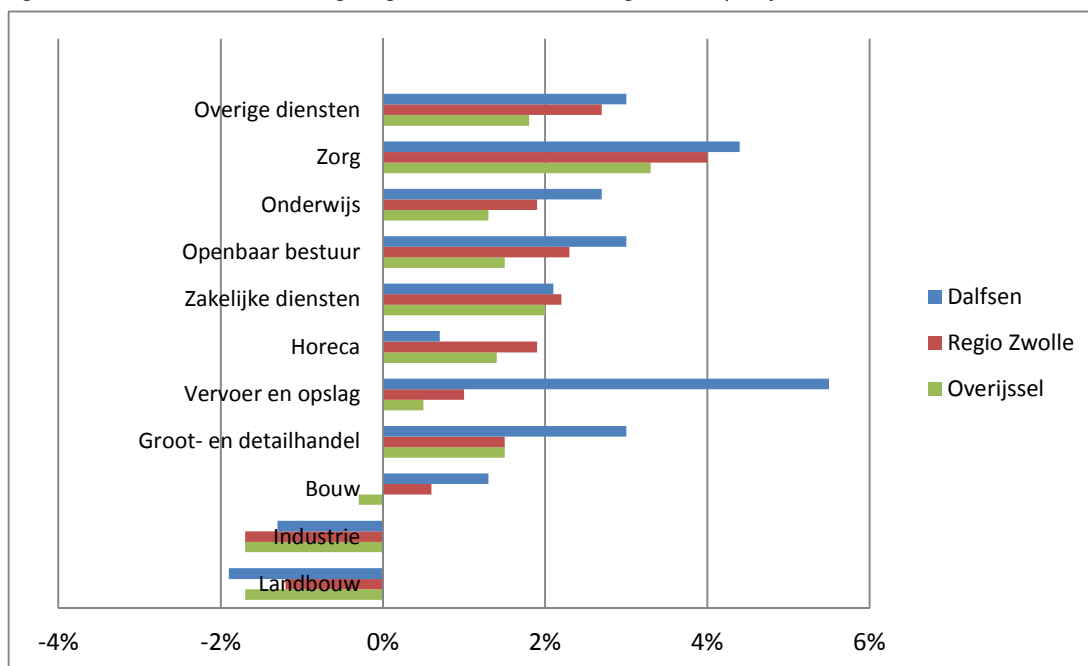
Figuur 3.6 Sectorale verdeling banen Dalfsen, Regio Zwolle en Overijssel.

Bron: LISA, databank Overijssel

In de periode 2000 – 2011 zijn de vervoer- en opslag, de zorg en de groot- en detailhandel de motoren van de werkgelegenheids groei geweest (zie ook figuur 3.5.). Absoluut gaat het om + 550 banen in de groot- en detailhandel, +350 banen in de logistiek, en +290 banen in de zorg. De landbouw en industrie verloren juist werkgelegenheid.

Figuur 3.7 Gemiddelde werkgelegenheidsontwikkeling sector per jaar 2001 – 2011

Bron: LISA, databank Overijssel

In regionaal perspectief is de snelle groei in de Dalfse logistiek en groot- en detailhandel opvallend. Ook de zorg en overheid (openbaar bestuur, onderwijs) groeide harder dan in de rest van de provincie Overijssel, maar blijft een relatief kleine sector.

Toerisme en recreatie

De toeristisch-recreatieve sector maakt 8% van de totale werkgelegenheid uit in de gemeente Dalfsen, goed voor ruim 830 banen. De meeste toeristisch-recreatieve banen zijn in de horeca (345) en de logiesverstreking (181). In de periode 2001-2011 groeide het aantal banen in de sector met 1% per jaar, gelijk aan de provincie als geheel. De regio Zwolle presteerde met 2% groei per jaar echter iets beter. Opvallend is de groei van het aantal verblijfsaccommodaties: 8% per jaar, voornamelijk veroorzaakt door kleinschalige accommodaties.

Conclusies interviews sleutelpersonen en enquête onder ZZP'ers

Er is met meerdere sleutelpersonen diepgaand gesproken over de economische situatie van Dalfsen en de gewenste koers voor de toekomst. Uit deze interviews is een aantal gemeenschappelijke lijnen te halen.

- Wens: een duidelijk economisch profiel voor Dalfsen, als basis voor een visie en groeistrategie.
- Het grote belang voor Dalfsen van het lokaal MKB in de bouw, logistiek, groot- en detailhandel
- De prima economische prestaties zijn geen reden voor urgentiegebrek voor nieuw beleid
- Een blik naar buiten en op de toekomst, in plaats van teveel vanuit de kernen en gericht op behoud
- Duurzaamheid kan zowel vanuit economie als landschap / woonambitie kansen bieden
- Wonen in Dalfsen is voor starters (te) duur – gevaar voor 'inslapen' en voor de ambitie om ZZP'ers aan te trekken.
- Breedband glasvezel aanleggen om kennisintensieve bedrijvigheid te stimuleren

Daarnaast is als onderdeel van de analyse – en als uitvoering van het beleidsvoornemen uit o.a. de toekomstvisie om meer aandacht aan de vestigingswensen van ZZP'ers te geven - een enquête onder deze groep ondernemers uitgevoerd⁴. Conclusies hieruit zijn:

- Respondenten werken voor het overgrote deel vanuit huis en zijn relatief vaak werkzaam in de bouw, detailhandel, ICT en financiële dienstverlening.
- Belangrijke vestigingsplaatsfactoren van de ZZP'ers zijn een geschikt woonklimaat, het voorzieningenniveau in de omgeving, de bereikbaarheid per auto, de ICT infrastructuur en de fysieke mogelijkheid om bedrijf aan huis te houden.
- De respondenten beoordelen de ICT infrastructuur op de woon/werklocatie en de fysieke mogelijkheden in de gemeente om bedrijf aan huis te houden vaker als onvoldoende. Hier liggen aanknopingspunten voor verbetering (glasvezel).

3.2 Trends en (ruimtelijke) ontwikkelingen

Alhoewel de economie van Dalfsen goed heeft gepresteerd in de afgelopen 10 jaar, zijn er diverse trends en ontwikkelingen die een stempel drukken op de vooruitzichten voor de lokale economie en de sterk aanwezige sectoren in de gemeente.

Macro-economische vooruitzichten onzeker

De Europese en Nederlandse economie zitten nog midden in de crisis. Na recessiejaar 2009 volgde een kortstondige opleving en een tweede recessieperiode eind 2011. In het derde kwartaal 2012 kromp de Nederlandse economie echter wederom met 1,1%, waardoor het jaar 2012 verstoken van groei blijft. Voor 2013 voorziet het CPB vooralsnog een bescheiden groei van 0,75%, en voor de jaren daarna (tot 2017) gaat het bureau uit van een groei van 1,5% per jaar. De onzekerheid die hiermee gepaard gaat is

⁴ Zie bijlage x voor

volgens de onderzoekers echter 'uitzonderlijk groot' en volgens de laatste verwachtingen van De Nederlandse Bank zal de groei lager uitvallen tot zelfs het niveau van krimp.

Toename faillissementen en werkloosheid

Voor bedrijven heeft de voortdurende economische onzekerheid verstrekkende gevolgen. Vraaguitval, toegenomen concurrentie, oplopende kosten en marges die onder druk staan zijn inmiddels sectoroversijgende fenomenen. Veel bedrijven zijn daardoor inmiddels door hun reserves en het aantal faillissementen neemt toe. Naar alle waarschijnlijkheid komt het aantal bedrijfsbeëindigingen in 2012 zelfs hoger uit dan in crisisjaar 2009⁵. De werkloosheid neemt mede hierdoor verder toe in 2013. Met name zijn de korte-termijn vooruitzichten voor de bouw, de logistiek, de detailhandel (non-food), café's en restaurants matig (Rabobank, 2012). Dat zal zich naar verwachting ook in Dalfsen doen gelden.

Structurele veranderingen economie

Naast de conjuncturele trend zijn er ook structurele veranderingen in de economie gaande. Relevant voor onze gemeente zijn met name de volgende ontwikkelingen

- De economie wordt steeds meer een netwerkeconomie. Bezit en toegang tot kennis wordt de sleutel tot waardetoevoeging. Naast fysieke bereikbaarheid wint digitale bereikbaarheid steeds meer aan belang voor bedrijven. Dit uit zich in een vraag naar snelle en betrouwbare internetverbindingen.
- Er treedt binnen bedrijven, afhankelijk van de sector en verschillende segmenten daarbinnen, zowel schaalvergroting als schaalverkleining op. Kostenbesparing leidt er daarnaast toe dat bedrijven 'het nieuwe werken' echt doorvoeren. Dit betekent vooral een verlaagde vraag naar kantoorruimte en het toenemen van werken vanuit huis.
- Landelijk neemt het aantal ZZP'ers toe. Dit komt allereerst door de flexibilisering van de zakelijke dienstverlening. Aan de andere kant is het ook een gevolg van de economische crisis, waardoor mensen 'noodgedwongen' een eigen zaak beginnen. ZZP'ers werken vaak vanuit huis, en hechten aan een omgeving waar prettig wonen en werken gecombineerd kunnen worden.
- Duurzaamheid is geen trend meer, maar wordt de norm. De duurzaamheidseisen aan producten en diensten neemt toe en producenten – of het nu landbouwers, bouwbedrijven, transporteurs of hotelketens zijn – zullen steeds meer afgerekend worden op hun duurzaamheidsbeleid.
- Het aandeel internetverkopen in de detailhandel neemt verder toe.

Bouw

De bouw heeft mede onder invloed van de crisis te maken met een sterk teruggelopen vraag in zowel de woningbouw als het commercieel vastgoed. De nieuwbouwwolumes voor woningen als kantoren en bedrijfsruimten komen definitief niet meer terug. Dit heeft verstrekkende gevolgen voor gebiedsontwikkelingen. In de overheidsafhankelijke grond-, weg- en waterbouw lopen de opdrachten terug door bezuinigingen. Dit vraagt om een structurele heroriëntatie van de sector.

Het perspectief voor de bouwsector ligt vooral in renovatie, modernisering en vernieuwing van de bestaande voorraad. Voor de beperkte seriematige nieuwbouw die resteert zal kostenbesparing door seriematige fabrieksproductie de trend worden. Vraaggericht bouwen, en de aanpassing van de bouwkolom daarop wordt de norm. De investeringen in verduurzaming van bestaande gebouwen en in duurzame nieuwbouw zullen naar verwachting groeien.

Landbouw

In de landbouw is sprake van een verdergaande schaalvergroting, waarbij het aantal bedrijven en de werkgelegenheid langzaam zullen (blijven) afnemen. De gemiddelde bedrijfsgrootte en toegevoegde waarde per bedrijf neemt echter wel toe. Ook neemt de variatie binnen de sector toe, waarbij bedrijven kiezen voor verbreding (via bijvoorbeeld zorg en/of recreatie) of juist specialisatie. Daarnaast is de markt voor duurzame energieopwekking sterk in beweging, waarbij het succes van de inpassing binnen de sector als wisselend ervaren wordt. Andere relevante ontwikkelingen voor de sector zijn:

⁵ CPB Statline, faillissementen rechtspersonen

- Afschaffing melkquotum en schommelingen aan de opbrengstenkant,
- Een toenemende focus op kostenbeheersing, dempend effect door mestrechten
- De aanstaande hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) EU
- De toenemende behoefte aan beleving van het platteland bij recreanten, en de verschuiving van landbouwer naar beheerder van het landschap.

Toerisme en recreatie

Hoewel de vrijetijdsindustrie nog steeds een groeisector mag worden genoemd, staan op de korte termijn de bestedingen aan toerisme en recreatie in Nederland onder druk. Met name de (kleine) restaurants en café's hebben het moeilijk. Voor wat betreft de verblijfsrecreatie verschilt het beeld sterk en lijkt met name kwaliteit van de accommodatie doorslaggevend bij het aantrekken van bezoekers. Op minder onderscheidend aanbod is sprake van een hevige prijsconcurrentie.

Toerisme en recreatie is voor Dalfsen en de regio een groeisector. Het toeristisch-recreatief aanbod in de regio (o.a. Ommen) en de werkgelegenheid in de sector is aanzienlijk gegroeid.

Trends op de langere termijn zijn de seizoensverlenging en -verplaatsing (meer voor- en naseizoen, minder hoogseizoen). Er is een toenemende behoefte aan beleving en authenticiteit in een bezoek en verblijf, wat zich uit in groei van de vraag naar streekproducten, cultuurhistorie en evenementen in de regio.

Qua verblijfsrecreatie verliezen de campings in ons land terrein ten opzichte van de (luke) bungalows, bed & breakfasts en hotels.

Detailhandel

De sector detailhandel staat door het lage consumentenvertrouwen onder druk. Daarnaast wordt het effect van de groei in internetverkoop zichtbaar in de winkelstraten: de leegstand van fysieke winkels ligt landelijk op zes procent en neemt in 2013 verder toe. Hier is overigens ook het in de laatste decennia sterk toegenomen aanbod aan winkels debet aan. De verwachting is dat de leegstand, in het verlengde van de landelijke trend, vooral in kleinere winkelcentra zal toenemen. Kwalitatief sterke detailhandel, gericht op specifieke segmenten, blijft echter wel kansen houden. Het gaat naast het aanbod aan producten ook steeds meer om beleving van het fysieke winkelen. Deze beleving is minder afhankelijk van losse zaken, als wel van de kwaliteit van het gehele winkelgebied, de horeca, activiteiten/evenementen, promotie-acties van winkeliers en dergelijke.

3.3 Conclusie

Sterke basis biedt kansen, vooruitzichten onzeker

Dalfsen kent een sterke lokale economie, gebaseerd op een sectorstructuur van een plattelandsgemeente. Uit de cijfers blijkt dat de basis van lokaal gewortelde bedrijvigheid en ondernemersgeest een sleutel tot succes is geweest. Met name in de groot- en detailhandel, logistiek en de zorg zijn veel banen gecreëerd. Daarnaast heeft het aangename woonklimaat en de ligging nabij Zwolle ook economisch haar vruchten afgeworpen. De uitstekende economische prestaties in de periode 2001 – 2011 hebben geleid tot een lage, maar nu wel oplopende, werkloosheid, een hoge participatiegraad en verbetering van het al goede welvaartsniveau in de gemeente. Daarnaast is Dalfsen een gemeente waar de bevolking nog zal doorgroeien. Hierdoor daalt de potentiële beroepsbevolking minder dan in andere gemeenten en regio's. Het arbeidsaanbod zal dus kwantitatief grotendeels op peil blijven.

De recente (macro) economische ontwikkelingen benadrukken de noodzaak voor een nieuw economisch beleid. De crisis is – met een tussenpauze – inmiddels al ruim 4 jaar aan de gang en de effecten op de reële economie worden steeds meer voelbaar. De aanhoudende economische vooruitzichten betekenen ook dat de marges waarin de lokale economie zich de komende periode zal bewegen slecht voorspelbaar zijn. Dalfsen is kwetsbaar door haar grote bouwsector en logistieke sector, en kan relatief weinig compenseren doordat de zorg, kennisintensieve dienstverlening en overheid relatief klein zijn. Economische structuurveranderingen, zoals verduurzaming, flexibilisering en digitalisering, stellen daarnaast nieuwe

eisen aan bedrijven en hun directe omgeving. Om de vitaliteit van de lokale economie te kunnen waarborgen en uitbouwen, dienen we met gericht economisch beleid op deze ontwikkelingen in te spelen.

4. Visie en ambitie Beleidsnota Economie Dalfsen

4.1 Visie

Er is veel bereikt

De afgelopen 10 jaar heeft Dalfsen haar economische positie significant weten te versterken. Dit is allereerst te danken aan het lokale ondernemerschap. De gemeente kent in alle drie de hoofdkernen 'gewortelde' bedrijven, ondernemersgeest en een sterke verbondenheid met de betreffende kern. De economie van Dalfsen is daarnaast sterk verbonden met Zwolle en is tevens complementair hieraan: waar Zwolle veel werkgelegenheid in o.a. de zakelijke dienstverlening en overheidsdiensten kent, vult Dalfsen dit aan met een sterke vertegenwoordiging van bouw, logistiek, landbouw en kleinschalige dienstverlening gerelateerd aan wonen. De gemeente is van mening dat de sterke uitgangspositie ook in de komende beleidsperiode in stand dient te blijven en waar mogelijk uitgebouwd moet worden.

De economie verandert

De economie verandert steeds meer tot kenniseconomie. Bezit van kennis en de toegang tot kennis vormen de sleutel tot waarde-toevoeging. Het belang van goed onderwijs, zeker ook in technische beroepen en ook in de agrarische sector, wordt hierdoor van groot belang. Daarnaast transformeert de economie zich steeds meer tot een netwerkeconomie waarbij samenwerking centraal staat. Het economisch belang van ZZP'ers en werken op afstand neemt ook toe en een goede digitale bereikbaarheid wordt een harde vestigingsvoorwaarde voor steeds meer sectoren. Dit leidt ook tot nieuwe vormen van werken en consumeren 'op afstand': woon-werkrelaties veranderen, maar ook de behoefte aan kantoorlocaties neemt hierdoor af. En door het toenemende kopen via internet, staan de winkelgebieden steeds meer onder druk. Tenslotte mag ook de groeiende impact van duurzaamheid in de economie niet onvermeld blijven. Duurzaamheid is inmiddels geen trend meer maar wordt de norm. Wil Dalfsen een goede vestigingsplaats voor wonen en werken blijven, dan zal er pro-actief op deze veranderingen ingespeeld moeten worden.

De economische crisis vergroot de urgentie. Eerst trok deze haar sporen door de financiële wereld maar inmiddels is de 'double dip' een feit, waarin juist de reële economie de klappen krijgt. Het aantal faillissementen van bedrijven is groter dan voorheen en zal de komende tijd waarschijnlijk nog verder toenemen. Na het inzakken van het consumentenvertrouwen zijn de binnenlandse bestedingen sterk teruggelopen. Bedrijven die sterk afhankelijk zijn van deze bestedingen of actief in (dan wel verwant zijn aan) de bouwsector en wooninrichtingsbranche krijgen momenteel de hardste klappen. Ondernemingen die een sterke exportpositie hebben, en dan met name deels ook gericht op markten buiten Europa, weten de crisis redelijk te doorstaan. Hoewel de Dalfsense bedrijvigheid de crisis tot nu toe redelijk door lijkt te komen, is dat geen reden voor de gemeente achterover te leunen. Een gericht economisch beleid en een goede uitvoering van de belangrijke dienstverlenende rol van de gemeente richting het bedrijfsleven is nodig voor het instandhouden van het gunstige ondernemersklimaat.

Grote uitdagingen voor sectoren

De grote Dalfsense bouw heeft het niet makkelijk, maar komt de crisis tot nu toe redelijk door. Men dient zich wel te realiseren dat de grote nieuwbouwwolumes van woningen, kantoren en bedrijfsruimten definitief niet meer in die omvang terugkomen. In de toekomst zal de lokale bouwsector zich meer moeten richten op renovatie, modernisering en vernieuwing van de bestaande voorraad en op het aspect duurzaamheid. De vraag van de klant zal meer dan voorheen centraal staan en de bouwkolom zal zich daarop aan moeten passen. Dit alles stelt nieuwe eisen aan de inrichting van bouwbedrijven, het netwerk waarbinnen zij functioneren en de kwaliteit van hun personeel.

Ook in de landbouw, een andere belangrijke sector in de Dalfsense economie, staan de nodige veranderingen te gebeuren. Een verdergaande schaalvergroting, minder maar grotere bedrijven en een daarmee gepaard gaande verder teruglopende werkgelegenheid zullen hun impact zeker hebben. En dat geldt ook voor beleidsmatige ingrepen zoals afschaffing van het melkquotum en de Hervorming van het Gemeenschappelijk Europees Landbouwbeleid. Voor het economisch functioneren van agrarische bedrijven betekent dit, naast een toenemende focus op kostenbeheersing, een vergaande specialisatie en het zoeken naar nieuwe economische functies in het buitengebied (verbreding). Daarbij is er vanuit de maatschappij een groeiende behoefte aan beleving van het platteland en wordt er meer verlangd van agrarische bedrijven als beheerder van het landschap. Een aspect als (duurzame) energieopwekking biedt nieuwe kansen maar zorgt ook voor nieuwe eisen aan de agrarische bedrijfsvoering.

Ook in de sector toerisme en recreatie verandert het nodige. Een toenemende behoefte aan beleving, authenticiteit en kleinschaligheid, herontdekking van 'de regio' (streekproducten, historie, arrangementen) en een trend naar meer kwaliteit bieden Dalfsen kansen. Er is echter ook sprake van schaalvergroting en een verdergaande prijsconcurrentie hetgeen de markt meer competitief maakt. Door het bieden van kwaliteit en een duidelijk profiel kan Dalfsen hier echter kansen benutten.

Tegen deze achtergrond zijn er **uitdagingen** waarvoor Dalfsen zich gesteld ziet en waar het economisch beleid betrekking op dient te hebben. De meest belangrijke hiervan zijn:

- het behouden en bevorderen van werkgelegenheid;
- versterking van het lokale/regionale netwerk en van het profiel in de regio;
- het stimuleren en verankeren van innovatie bij bedrijven;
- (mede) zorgen voor voldoende beschikbare arbeidskrachten;
- stimuleren van de verduurzaming van de economie;
- de kwaliteit van vestigingslocaties goed houden;
- realiseren van een goed vestigingsklimaat, vooral ook voor 'nieuwe' doelgroepen als ZZP-ers;
- bereikbaar blijven, vooral ook op digitaal gebied;
- kwaliteit winkelapparaat op peil houden en leegstand tegengaan;
- proberen terugloop werkgelegenheid landbouw op te vangen door vervangende werkgelegenheid;
- benutten van het groeipotentieel van toerisme en recreatie.

Samen sterk

De uitdagingen zijn fors. De gemeente sterkt zich echter in de wetenschap dat er veel gerealiseerd is en dat ondernemers en gemeente op een overwegend positieve manier met elkaar hebben gewerkt. In de visie van de gemeente is de goede uitgangspositie een resultaat van gezamenlijk hard werken, waarin ondernemers en gemeente samen optrekken in bewustzijn van hun eigen verantwoordelijkheid.

Juist in de komende jaren is dit 'samen sterk' van doorslaggevend belang. De economie zal weer aantrekken, maar alleen als kansen gecreëerd worden en vervolgens worden benut. De gemeente kan de macro-economie niet beïnvloeden, maar wel meehelpen aan het bieden van uitstekende randvoorwaarden. Met aan gemeentekant aandacht voor de diversiteit binnen de gemeente en de verschillen tussen de grootste kernen. Hierbij zal de gemeente - die met bezuinigingen geconfronteerd wordt - het initiatief wellicht vaker aan particulieren en bedrijven laten en een faciliterende en verbindende rol aannemen. Maar we lopen niet weg van onze verantwoordelijkheid en vervullen waar dit nodig is een trekkersrol.

Bij de rolverdeling tussen overheid en markt zijn twee principes uitgangspunt: doen waar je goed in bent en een heldere communicatie. De gemeente kan heldere kaders scheppen, procedures nog meer verkorten, processen versnellen en partijen bijeenbrengen. Innovatie is een voorbeeld van een typische ondernemerstaak - hier zal de gemeente zich hooguit faciliterend opstellen. Regelmatig contact tussen ondernemers(verenigingen) en gemeente schept heldere verwachtingspatronen en versterkt het gevoel van 'samen sterk'. Dat betekent weten wat je aan elkaar hebt bij de afhandeling van een vergunning, maar ook bredere kennis van elkaars positie en belangen. Borging van de bestaande goede verhoudingen

verdient de aandacht maar is zeker niet voldoende. In overleg blijven we zoeken naar verbeteringen om de lokale ondernemers zo goed mogelijk van dienst te zijn.

4.2 Ambitie en lef

Dalfsen is een gemeente met de economische structuur van een 'degelijke' plattelandsgemeente. De gemeente kent een (over een langere periode bekeken) gunstige werkgelegenheidsontwikkeling, een hoge participatiegraad, een goed woonklimaat en prima voorzieningenniveau. De stad Zwolle met al haar voorzieningen, grotere bedrijven en detailhandel is dichtbij en goed bereikbaar. Een economisch profiel waar menige gemeente jaloers op zou zijn. Maar dit betekent echter niet dat er geen uitdaging ligt voor nieuw economisch beleid. Er zijn, zoals hiervoor geschetst, twee belangrijke redenen om niet op de lauweren te gaan rusten. Ten eerste is er de economische crisis, waarvan de effecten nu echt merkbaar worden, ook in Dalfsen. En daarnaast, en meer op termijn, meer structureel: de economie verandert en daarop moet nu worden geanticipeerd.

Ambitie van het nieuwe economisch beleid is daarom het behouden van een vitale economie die de inwoners van de gemeente voldoende werkgelegenheid biedt, in aansluiting op wat de regio doet en biedt.

Deze ambitie kan uiteen worden gezet in 8 subdoelen, elk doorvertaald naar acties. Alle acties zijn erop gericht ondernemers, in de diverse sectoren, het juiste vestigingsklimaat te bieden. En met vestigingsklimaat bedoelen we op een werkomgeving in de breedste zin des woords, variërend van fysieke voorwaarden tot arbeidskrachten en een 'ondernemersmentaliteit'. Een toekomstbestendig vestigingsklimaat ook. Dat vraagt ruimte en fysieke bereikbaarheid –de meer klassieke vestigingsplaatsfactoren- maar steeds meer ook digitale bereikbaarheid, effectieve netwerkstructuren, aansluiting op initiatieven in de regio etc. Met het oog op de toekomst acht de gemeente het daarbij van belang dat er sprake blijft van een brede spreiding van economische sectoren. De gemeente zet dan ook niet in op stimulering van een specifieke sector. Wel is er bijzondere aandacht voor belangrijke onderdelen van de economie in Dalfsen zoals landbouw, bouwnijverheid en toerisme en recreatie.

De doelen kunnen niet los van elkaar worden gezien. Verbinding tussen de verschillende subdoelen is essentieel. Voorzieningen en voldoende aanwezigheid van detailhandel kunnen er immers aan bijdragen dat ZZP-ers zich in Dalfsen thuis voelen. Een in Dalfsen werkzame ondernemer moet zich kunnen richten op innovatie en niet op onnodig lange gemeentelijke procedures. Verbinding van de verschillende doelen is dus noodzakelijk. Maar ook verbinding met elkaar: de verschillende actoren (bedrijven, gemeente, Kamer van Koophandel enz.) zullen –meer dan in het verleden- met elkaar samen moeten werken om de doelen te bereiken.

De acht geformuleerde **doelen** van de economische beleidsambitie zijn:

1. **Ondernemende gemeente:** de gemeente dient zelf 'ondernemend' te zijn en ondernemersvriendelijk te zijn. Door een transparant en toegankelijk beleid te voeren. Door vergunningverlening soepel en doelmatig te laten verlopen en procedures zo kort mogelijk te houden, b.v. door snel te reageren als er iets in een aanvraag niet klopt of onvolledig is. Door ondernemers niet 'van het kastje naar de muur te sturen' maar daadwerkelijk te helpen. En door ervoor te zorgen dat lokale ondernemers goede kansen hebben bij aanbestedingen en, zonder aan EU-regelgeving voorbij te gaan, ervoor waken hen niet uit te sluiten bij gemeentelijke projecten.
2. **Aantrekkelijk voor ZZPers:** een steeds groter deel van de economie bestaat uit dit type ondernemers. Dalfsen wil deze behouden en aantrekken en heeft goede kansen om dit ook te realiseren vanwege het prima woonklimaat. Maar het werkklimaat moet hiervoor dan ook geschikt zijn. Dit vraagt digitale bereikbaarheid en waar nodig en mogelijk wellicht uitbreiding van mogelijkhe-

- den voor het werken aan huis. Ook moet deze categorie ondernemers, net zoals dat met andere ondernemingsverenigingen gebeurt, gehoord worden door de gemeente;
3. **Innovatieve bedrijven:** het streven naar innovatie bij bedrijven is natuurlijk in eerste instantie de verantwoordelijkheid van bedrijven zelf. De gemeente kan hierbij helpen door zelf aangehaakt te blijven bij regionale overleggen over innovatie en door bedrijven door te verwijzen naar ondersteuning, naar kennisinstellingen en naar subsidies van Rijk, provincie en Europese Commissie;
 4. **Bereikbaarheid op peil:** met de realisatie van de huidige fysieke infra-plannen komt het (weg-) infrastructurele deel van de bereikbaarheid op orde. Nu dient er ook aandacht te worden besteed aan de digitale bereikbaarheid. In de kernen maar ook in het buitengebied is dit van toenemend belang, zowel voor de agro-sector als b.v. ZZP-ers. In principe is dit een taak voor de markt. De gemeente kan echter wel de markt faciliteren deze voorzieningen aan te leggen. Vanwege de complexiteit en het grote belang voor ondernemers kan b.v. gemeentelijke capaciteit worden aangeboden (projectleider) om dit snel te realiseren;
 5. **Goede vestigingslocaties:** Dalfsen kent over het geheel genomen vestigingslocaties van goede kwaliteit. De bedrijventerreinen Dalfsen en De Meele kunnen nog een beperkte facelift gebruiken. (Mede) initiatief van de daar gevestigde bedrijven is dan wel voorwaarde om hiermee aan de slag te gaan;
 6. **Sterke detailhandel:** deze sector komt hoe dan ook onder druk te staan (internet, vergrijzing, toename regionaal aanbod). Daarom dient voorzichtig te worden omgegaan met uitbreiding van capaciteit. In elk geval dient ernaar te worden gestreefd dat eventuele uitbreiding plaats vindt in aansluiting op het bestaande winkelbestand en dus niet leidt tot het ontstaan van nieuwe concentraties. De aandacht dient uit te gaan naar diversiteit en kwaliteit. Ook parkeren moet een aandachtspunt blijven waarbij een evenwicht moet worden gezocht tussen voldoende gelegenheid en de toeristisch-recreatieve aantrekkingskracht van het centrum (auto's mogen niet overheersen in de hele kern);
 7. **Sterke landbouwsector:** deze voorheen relatief stabiele sector gaat snelle veranderingen tegemoet. Daarom dient de gemeente de ontwikkelingen in de sector te monitoren, o.a. wat betreft de grootte van bouwblokken. Ook moet nagegaan worden of en hoe duurzame energieopwekking ingepast kan worden in het landschap en de bouwblokken. De ontwikkeling hierin gaan snel en realisatie kan bijdragen aan het streven naar een duurzaam Dalfsen;
 8. **Sterke toeristisch-recreatieve sector:** omdat de kwaliteit van het aanbod in de regio op een steeds hoger plan komt, kan Dalfsen daarbij niet achter blijven. MarketingOost biedt goede aanknopingspunten voor verdere uitbouw. Verdere verbetering van de kwaliteit van het aanbod is in eerste instantie zaak voor de ondernemers zelf. De gemeente kan echter wel helpen door een positieve opstelling waar het gaat om initiatieven die de kwaliteit versterken. Aanvullende aandachtspunten voor de gemeente zijn het versterken van de toeristisch-recreatieve aantrekkingskracht via promotie en het aantrekkelijker maken van het centrum van de kern Dalfsen.

In hoofdstuk 5 zijn de verschillende doelen vertaald in concrete acties.

4.3 Rol gemeente en andere partijen

De gemeente Dalfsen streeft naar “het ontwikkelen van vitale gemeenschappen in een onderscheidende woonplaats van groene signatuur” (Bron: Bij Uitstek Dalfsen, Missie/Visie Dalfsen 2020). Hiermee kiest Dalfsen ervoor zich te ontwikkelen tot een gemeente van onderscheidende woonplaatsen, met een op kwaliteit en duurzaamheid gericht ruimtelijk beleid en een ondersteunend economisch structuurbeleid.

Een gezonde economische ontwikkeling moet binnen dat economisch structuurbeleid mogelijk zijn. Veel aspecten daarvan zijn uiteraard een verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven zelf. De gemeentelijke rol ligt sterk in de voorwaardenscheppende sfeer waar het bereikbaarheid (fysieke en eventueel digitale in-

frastructuur) en de fysieke vestigingsmogelijkheden betreft. Bij dat laatste gaat het bijvoorbeeld om bedrijventerreinen, winkelgebieden en (overige) vestigingsmogelijkheden in de kernen en het landelijk gebied. Daarnaast kan de gemeente belangrijke ontwikkelingen signaleren – zoals de trend naar duurzaamheid - en het bedrijfsleven in contact brengen met bijvoorbeeld kennispartijen en/of relevante organisaties op dat vlak. Ook heeft de gemeente een verantwoordelijkheid en belang in het activeren van mensen met een achterstandspositie op de arbeidsmarkt. En tenslotte heeft de gemeente natuurlijk veel invloed op haar eigen werkprocessen en dienstverlening en kan en moet zij die zo ondernemersvriendelijk mogelijk inrichten.

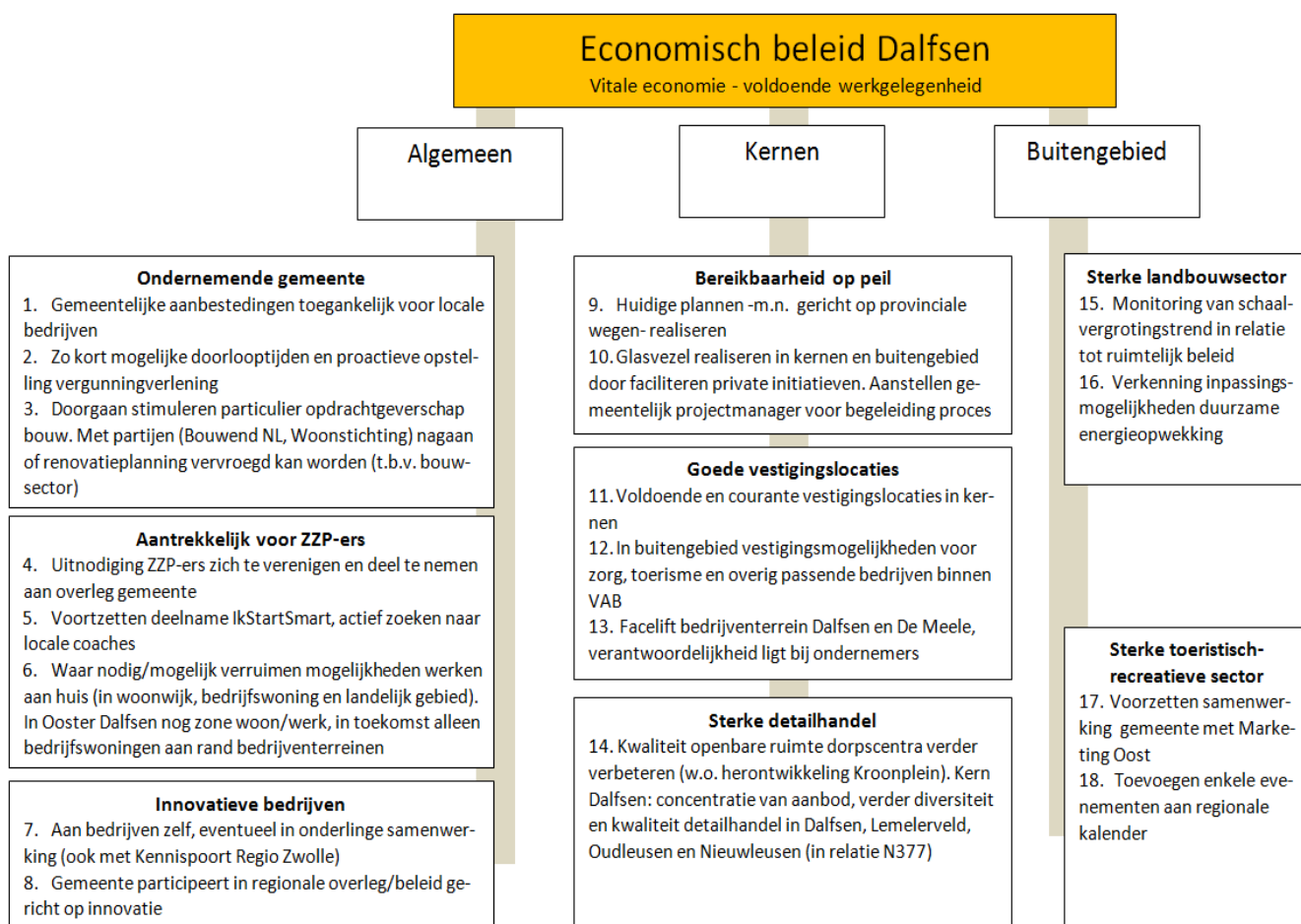
De verbondenheid van het bedrijfsleven met het gebied wordt van vitaal belang geacht voor de leefbaarheid van de gemeente, de werkgelegenheid en het op peil houden van het voorzieningenniveau. Een belangrijk uitgangspunt is dan ook dat de huidige werkgelegenheid binnen de gemeente minimaal behouden blijft en dat de huidige aanwezige lokale bedrijven dusdanig gefaciliteerd worden dat zij in de gemeente optimaal kunnen blijven functioneren.

5. Actieprogramma

5.1 Overzicht

In het volgende overzicht is het actieprogramma schematisch weergegeven.

Figuur 5.1 Schematische weergave van het actieprogramma van de Nota Economisch Beleid

5.2 Ondernemende gemeente

5.2.1 Gemeentelijke aanbestedingen toegankelijk voor lokale bedrijven

Beschrijving

Een ondernemende gemeente zijn betekent eerlijke kansen bieden aan lokale bedrijvigheid, zonder aan de noodzakelijke regelgeving bij aanbestedingen voorbij te gaan. De gemeente zet hierin al goede stappen – zo onderkennen ook de ondernemersverenigingen – en neemt zich voor de inzet in de komende beleids-

periode voort te zetten. Hiertoe is ook onlangs het regionale Actieplan ondernemervriendelijk aanbesteden ondertekend door KvK, VNO/NCW en (o.a.) de gemeente Dalfsen.

Actoren

Gemeente (trekker), ondernemersverenigingen, brancheorganisaties (o.a. Bouwend Nederland)

Praktische uitvoering

- We houden het aanbestedingsbeleid voor verschillende diensten (o.a. bouw, inkoop, diensten) tegen het licht en we identificeren mogelijkheden (eisen aan aanbesteder, financieel, juridisch) om het bestek bij aanbestedingen waar nodig/mogelijk nog toegankelijker te maken voor lokale bedrijven. Waar mogelijk maken we gebruik van kennis bij brancheorganisaties of van best-practices bij andere gemeenten.

Fasering, middelen en indicatoren

- Het realiseren van de actie vergt voornamelijk gemeentelijke inzet (uren), met name van beleidsmedewerkers die zich in het bijzonder bezighouden met inkoop en financiën. Het zal met name gaan om uren binnen de bestaande capaciteit. Voor het onder de loep nemen en waar mogelijk verder verbeteren van het aanbestedingsbeleid wordt al extra capaciteit ingezet.
 - Het nieuwe aanbestedingsbeleid wordt medio 2013 vastgesteld.
-

5.2.2 Zo kort mogelijke doorlooptijden en proactieve opstelling vergunningverlening

Beschrijving

Dalfsense ondernemers willen snel kunnen inspelen op nieuwe kansen. Dat vraagt een transparant en zo kort mogelijk proces van vergunningverlening, in combinatie met goede communicatie tussen gemeente en ondernemer. Ondernemers geven aan dat de afgelopen jaren hierin al veel is verbeterd, maar ook dat borging daarvan en verdere verbetering actie vraagt. De actie is gericht op zo kort mogelijke doorlooptijden en een proactieve opstelling bij vergunningverlening - van zowel de gemeente als de aanvragende ondernemers.

Actoren

Gemeente (trekker), ondernemers van een vergunningaanvraag, overige betrokkenen zoals andere overheden.

Praktische uitvoering

- De gemeente zet de inzet voort om de verbeteringen in het vergunningverleningstraject verder te borgen en waar mogelijk te verbeteren.
- Omdat wettelijke termijnen niet veranderd kunnen worden, zetten wij ons vooral in op verdere verbetering van de communicatie in het vooroverleg in vergunningtrajecten, onder meer door helderheid te creëren over stappen en doorlooptijden, eisen aan de aan te leveren stukken en heldere en regelmatige communicatie.
- Hierbij gebruiken we waar nodig e-mail als communicatiemiddel, maar waar mogelijk de telefoon of maken we een face-to-face afspraak - op het gemeentehuis of op locatie bij de ondernemer.
- Niet alleen de gemeente maar ook de aanvragende ondernemer heeft hierin zijn verantwoordelijkheid o.a. door op tijd de juiste stukken aan te leveren. De gemeente zal daarom alleen complete aanvragen in behandeling nemen.

Fasering, middelen en indicatoren

- Dit betreft een doorlopende actie voor de gehele beleidsperiode.
 - Het realiseren van de actie vergt gemeentelijke inzet (uren), met name van beleidsmedewerkers op de afdeling R.O en/of vergunningverlening. Het gaat niet om extra benodigde tijd omdat hiervoor binnen de reguliere trajecten al tijd beschikbaar is. Waar het verbetertrajecten betreft is de hiervoor benodigde tijd al beschikbaar binnen het project van invoering van de WABO. Het vergt verder inzet van de individuele ondernemers om tijdig de juiste stukken - compleet aan te leveren.
 - Het resultaat kan gemeten worden aan de hand van gemiddelde doorlooptijden van vergunningen (verantwoordelijkheid gemeente) en aandeel complete aanvragen ten opzichte van het totaal (verantwoordelijkheid bedrijven).
-

5.2.3 Stimulering particulier opdrachtgeverschap en renovatie

Beschrijving

Om als ondernemende gemeente kansen te scheppen voor o.a. de bouwsector wordt het ingezette beleid van het stimuleren van particulier opdrachtgeverschap door het uitgeven van bouw kavels door de gemeente gecontinueerd (actief grondbeleid). Afhankelijk van de kwantitatieve en kwalitatieve behoefte per kern ontwikkelt de gemeente bouw kavels die particulieren kunnen kopen en waarop zij zelf hun woning kunnen laten realiseren. Dat resulteert in het juiste woningaanbod per kern en biedt de Dalfsense bouwbedrijven goede kansen daarop in te spelen. Er is bijvoorbeeld vraag naar starterswoningen in Hoonhorst en naar goedkopere woningen in Nieuwleusen geconstateerd, waar de gemeente in haar uitgifebeleid op inspeelt. Ten aanzien van de bestaande voorraad gaat de gemeente in gesprek met relevante instanties, bijvoorbeeld de woningcorporatie, om na te gaan of hun renovatieplanning vervroegd kan worden.

Actoren

Gemeente (trekker), particuliere opdrachtgevers, woningstichting, Bouwend NL

Praktische uitvoering

- De gemeente continueert het beleid van het stimuleren van particulier opdrachtgeverschap door het uitgeven van bouw kavels, passend in een vraaggestuurd woonbeleid.
- De gemeente gaat in in gesprek met relevante instanties – bijvoorbeeld de woningstichting – om de uitvoering van renovatieplannen te kunnen vervroegen.

Fasering, middelen en indicatoren

- Dit stimuleren van particulier opdrachtgeverschap betreft een doorlopende actie voor de gehele beleidsperiode. Met instanties nagaan of renovatieplanningen vervroegd kunnen worden.
 - Het realiseren van de actie vergt voornamelijk gemeentelijke inzet (uren), met name van beleidsmedewerkers op de afdeling R.O (wonen) en/of vergunningsverlening. Het gaat hierbij niet om extra tijd omdat de benodigde tijd hiervoor al onderdeel is van de uitvoering van het gemeentelijke woonbeleid. De actie gericht op het naar voren halen van de renovatieplanning vergt naar verwachting wel extra tijd voor de gemeente die wordt geraamd op circa 24 uren.
 - Het resultaat van deze actie kan gemeten worden aan de hand van de jaarlijkse aantallen woningen die worden gerealiseerd door particulier opdrachtgeverschap. In hoeverre het lukt de oorspronkelijke renovatieplanning naar voren te halen is ook een meetbaar resultaat van deze actie.
-

5.3 Aantrekkelijk voor ZZP'ers

5.3.1 Uitnodiging ZZP-ers zich aan te sluiten/te verenigen en deel te nemen aan overleg gemeente

Beschrijving

De ZZP'ers zijn een belangrijke en groeiende economische schakel in Dalfsen, en een specifieke doelgroep voor het gemeentelijk economisch beleid. Het verschilt per ondernemersvereniging of ZZP-ers wel of niet lid kunnen worden. Mede daardoor is deze groep ondernemers nog niet zo goed georganiseerd als overige bedrijven en is er bijvoorbeeld ook geen regulier overleg met de gemeente. Uit de enquête onder ZZP-ers blijkt dat meer dan de helft van deze bedrijven er behoefte aan heeft zich te verenigen. De actie is erop gericht ZZP-ers te verenigen, door aansluiting bij bestaande ondernemersverenigingen en/of door het opzetten van een nieuwe vereniging, en die vervolgens op te nemen in het reguliere overleg met de gemeente.

Actoren

ZZP'ers, ZZP-netwerken zoals Handel en Wandel, lokale ondernemersverenigingen (Ondernemersvereniging Lemelerveld, industrie Combinatie Nieuwleusen, Industriekring Dalfsen) en gemeente die het initiatief faciliteert.

Praktische uitvoering

- Een deel van de ZZP'ers in de gemeente is al georganiseerd (o.a. Handel en Wandel) of aangesloten bij ondernemersoverleggen in de kernen, die in een aantal gevallen specifiek voor hen activiteiten organiseren. Zo organiseert de Industriekring Nieuwleusen een 'businessclub' rondom de lokale voetbalclub, die 1 a 2x per jaar inhoudelijke avonden organiseert specifiek voor ZZP'ers. De gemeente beoogt in eerste instantie een organisatie van de ZZP'ers volgens dit model, en wil hiervoor het initiatief nemen in samenwerking met de lokale ondernemersverenigingen.
- Op de korte termijn kan de organisatie op het niveau van de kernen gebeuren, met één gemeentelijke organisatie als perspectief voor de middellange termijn. Een deelname van deze vereniging van ZZP'ers aan het gemeentelijk overleg met ondernemersverenigingen is op termijn ook gewenst.

Fasering, middelen en indicatoren

- De uitvoering is voorzien in 2013 en loopt de gehele beleidsperiode door.
 - Het realiseren van deze actie vergt een inzet van de bedrijfscontactfunctionaris/beleidsmedewerker economische zaken.
 - Het resultaat van deze actie kan gemeten worden aan de hand van aantal ZZP-ers dat zich heeft verenigd, binnen de bestaande of binnen een nieuwe ondernemersvereniging.
-

5.3.2 Voortzetten deelname IkStartSmart, actief zoeken naar lokale coaches

Beschrijving

Als middel om starters te ondersteunen, neemt de gemeente Dalfsen deel aan het 'IkStartSmart'-project, waarin startende ondernemers worden gecoacht en deel kunnen nemen aan trainings- en netwerkactiviteiten. De deelname past prima in het beleid om ZZP'ers een goed woon- en werkklimaat te bieden.

Actoren

Gemeente (trekker), starters (doelgroep) en ondernemers (mogelijke coaches), deelnemers aan programma (KvK en andere gemeenten Overijssel)

Praktische uitvoering

- Voorzetting deelname IkStartSmart, waarbij we de lokale verankering willen versterken door meer lokale coaches te werven. Hier kan een slimme verbinding gelegd worden met het initiatief om de organisatie van een ZZP'ers vereniging mogelijk te maken.

Fasering, middelen en indicatoren

- Dit betreft een doorlopende actie. Het betrekken van meer lokale coaches gebeurt in de eerste jaren (2013 en eventueel 2014).
- Deze actie vergt naast de jaarlijkse gemeentelijke contributie de inzet van de beleidsmedewerker economische zaken. De uitvoering van deze actie is al opgenomen binnen de bestaande capaciteit voor deze functie.
- Het resultaat van deze actie kan gemeten worden door het aantal IkStartSmart-trajecten dat jaarlijks in de gemeente wordt doorlopen en het aantal coaches dat door bedrijven uit Dalfsen hiervoor wordt aangeboden.

5.3.3 Waar nodig/mogelijk verruimen mogelijkheden werken aan huis (in woonwijk, bedrijfswoning en landelijk gebied).

Beschrijving

De aantrekkelijkheid van een woonomgeving voor een starter/ZZP'er wordt in grote mate bepaald door de mogelijkheid om het bedrijf aan huis te houden. Deze mogelijkheden zijn nog niet overal in voldoende mate aanwezig, zo blijkt ook uit de gehouden enquête onder ZZP'ers. De gemeente wil daarom, waar mogelijk en nodig, de planologische ruimte geven om binnen bestaande bestemmingen/gebouwen de combinatie van wonen en werken (beter) mogelijk te maken.

Actoren

Gemeente (faciliterend), bedrijven en particulieren.

Praktische uitvoering

- Actieve opstelling bij aanvragen voor omgevingsvergunningen gerelateerd aan het combineren van wonen en werken, medewerking verlenen als die combinatie geen bezwaren voor de omgeving oplevert.
- Bij actualisatie/herziening van bestemmingsplannen specifiek nagaan in hoeverre verruiming van de mogelijkheden voor werken aan huis nodig/mogelijk is, en die mogelijkheden meenemen in de nieuwe bestemmingsplannen.

Fasering, middelen en indicatoren

- Dit betreft een doorlopende actie voor de gehele beleidsperiode.
 - Het realiseren van de actie vergt gemeentelijke inzet (uren), met name van beleidsmedewerkers op de afdeling R.O en/of vergunningverlening. De uitvoering van deze actie valt binnen de capaciteit die benodigd is bij de actualisatie van bestemmingsplannen Het vergt inzet van ondernemers om tijdig de juiste stukken aan te leveren.
 - Het resultaat van deze actie kan gemeten worden in aantallen individuele gevallen waarin wordt meegewerkt aan een gevraagde verruiming van de mogelijkheden van werken aan huis, en aantallen/omvang van bestemmingsplannen waarin een dergelijke verruiming structureel mogelijk is gemaakt.
-

5.4 Innovatieve bedrijven

5.4.1 Aan bedrijven zelf, maar wel loketfunctie innovatieve bedrijven, eventueel in onderlinge samenwerking (ook met Kennispoort Regio Zwolle)

Beschrijving

De gemeente stimuleert de groei van kennisintensieve bedrijvigheid, en wil de innovatiefunctie van bedrijven stimuleren. Bedrijven geven op hun beurt aan baat te hebben bij een gemeente die op dit vlak een informatie en netwerkfunctie vervult.

Actoren

Gemeente faciliterend, bedrijven.

Praktische uitvoering

- De bedrijfscontactfunctionaris en het bedrijvenloket zijn het aanspreekpunt voor bedrijven die willen innoveren. De bedrijfscontactfunctionaris vervult een loketfunctie voor regionale initiatieven zoals Kennispoort. Ook kan hij bedrijven wijzen op de mogelijkheden die partijen als bijvoorbeeld Syntens bieden. Hij verbindt als zodanig partijen en kennis met elkaar en werkt daarin motiverend en stimulerend..

Fasering, middelen en indicatoren

- Dit betreft een doorlopende actie.
 - Deze actie vergt de inzet van de bedrijfscontactfunctionaris/beleidsmedewerker economische zaken. Deze actie is al onderdeel van de werkzaamheden binnen deze functie en valt binnen de capaciteit.
 - Het resultaat van deze actie kan gemeten worden in aantallen innovatieve bedrijven dat met elkaar verbonden is, aantallen evenementen dat binnen de gemeente gehouden is (netwerkborrels etc.) en in aantallen doorverwijzingen van innovatieve bedrijven naar overige overheden (/subsidievertrekkers).
-

5.4.2 Gemeente participeert in regionale overleg/beleid gericht op innovatie

Actoren

Gemeente, Provincie, KvK, Syntens.

Praktische uitvoering

De gemeente blijft participeren in regionale innovatieoverleggen met o.a. KvK en de Provincie om kansen te identificeren, deze kansen onder de aandacht te brengen en waar relevant verbindingen tussen partijen te leggen.

Fasering, middelen en indicatoren

- Dit betreft een doorlopende actie.
 - De uitvoering van deze actie vergt inzet van de bedrijfscontactfunctionaris / beleidsmedewerker economische zaken, en maakt al onderdeel uit van het takenpakket binnen deze functie.
 - Het resultaat van deze actie kan gemeten aan de hand van het resultaat van het regionale beleid gericht op innovatie (dat op zichzelf indicatoren zal kennen).
-

5.5 Bereikbaarheid op peil

5.5.1 Huidige plannen –met name gericht op provinciale wegen- realiseren

Beschrijving

Goede bereikbaarheid over de weg blijft onveranderd een belangrijke vestigingsplaatsfactor, zowel voor bedrijven als forenzen uit de gemeente. Het op peil houden en waar mogelijk verbeteren van de verkeersaders behoeft vanuit het economische beleidsveld dan ook aandacht.

Actoren

Provincie, Gemeente (verkeer en vervoer, ruimtelijke ordening), Rijkswaterstaat.

Praktische uitvoering

- De gemeente zet in op realisatie van de lokale bereikbaarheidsprojecten, samen met lokale partijen. Het gaat hier o.a. om de nieuwe verbindingsweg in Nieuwleusen, de N340 en de N348.
- Daarnaast maken we ons sterk bij de Provincie voor een tijdige realisatie van bovenregionale projecten in het belang van Dalfsen, zoals de verbetering van de N35 en N377.
- Aanpassing infrastructuur Rechterensedijk.

Fasering, middelen en indicatoren

- Niet alle projecten zijn al ingekaderd in de tijd. De start met de N348 is voorzien voor 2014. De acties vergen doorlopende inzet van de gemeente.
 - De uitvoering van deze actie zal getrokken worden door medewerkers van de afdeling bereikbaarheid en RO en de benodigde middelen daarvoor zijn al opgenomen in het bestaande bereikbaarheidsbeleid.
 - Het resultaat van deze actie kan gemeten worden aan de hand van de tijdige realisatie van de geplande bereikbaarheidsprojecten.
-

5.5.2 Glasvezel realiseren in kernen en buitengebied door faciliteren private initiatieven.

Beschrijving

Voor vrijwel alle bedrijven is goede digitale bereikbaarheid een noodzaak. Voor ZZP'ers wordt de aantrekkelijkheid van een vestigingslocatie in grote mate bepaald door de mogelijkheid om het bedrijf aan huis te houden. Snelle en betrouwbare digitale bereikbaarheid, het liefst via glasvezel, is een steeds belangrijkere voorwaarde. Het belang van glasvezel geldt overigens voor kennisintensieve maar ook reguliere bedrijvigheid in de gemeente en bijvoorbeeld ook voor de agrarische sector. Onze ambitie is de beschikbaarheid van glasvezel op alle locaties (woonwijk, bedrijventerrein, buitengebied) te faciliteren, teneinde betere vestigingsvoorwaarde voor nieuwe en bestaande bedrijvigheid te kunnen bieden.

Actoren

Gemeente (faciliteren), particulieren en bedrijven (initiatiefnemers) en kabels (uitvoerders).

Praktische uitvoering

- De gemeente staat open voor (verenigde) particuliere initiatieven – zoals Nieuwleusen Synergie - voor de aanleg van glasvezel, en wil deze zoveel mogelijk faciliteren. De insteek is om zoveel mogelijk de aanleg in het buitengebied samen te laten vallen met aanleg in de kernen en op bedrijventerreinen, zodat er tegen aanvaardbare financiële voorwaarden kan worden aangelegd.
- Er is voor de benodigde begeleiding organisatiecapaciteit binnen de gemeente nodig en beschikbaar. Niet alleen voor het faciliteren van initiatieven maar voor de voor- en trajecten daarvan en afzonderlijke vrager van bedrijven. De reeds aangestelde projectleider zal hiervoor beschikbaar moeten blijven.
- De aanleg van glasvezel kan mogelijk gepaard gaan met financiële tekorten. Er zal worden nagegaan in hoeverre de provincie middelen beschikbaar stelt.

Fasering en middelen

- Dit betreft een doorlopende actie,
- Voor de uitvoering van deze actie is in 2012 een gemeentelijke projectmanager aangesteld wiens capaciteit ook in 2013 beschikbaar is. Daarnaast worden de financiële voorwaarden voor een fonds verder onderzocht, wat binnen de bestaande capaciteit wordt gerealiseerd.
- Het resultaat van deze actie kan gemeten worden in aantal bedrijfsadressen in kernen en in het buitengebied dat de mogelijkheid heeft gebruik te maken van glasvezel.

5.6 Goede vestigingslocaties

5.6.1 Voldoende en courante vestigingslocaties in kernen

Beschrijving

De gemeente beoogt met haar bedrijventerreinenbeleid voldoende vestigingslocaties van een goede kwaliteit te kunnen bieden om aan haar economische doelstelling (inzetten op het faciliteren van de bestaande bedrijvigheid en het bieden van (uitbreidings)ruimte aan lokaal gewortelde bedrijven) te kunnen voldoen. Aandachtspunt daarbij is de verschillende situatie in de verschillende kernen. In Dalfsen bestaat op termijn mogelijk een tekort aan bedrijventerreinen en vraagt de kwaliteit van het bestaande terrein aandacht. Ook de ruimtelijke kwaliteit van bedrijventerrein De Meele in Nieuwleusen kan een (bescheiden) opknapbeurt in de vorm van een face-lift gebruiken (zie Actie 5.6.3). In beide gevallen gaat het om zowel de private ruimte (kavels, opstallen) als de publieke ruimte (wegen en groen).

Actoren

Gemeente, bedrijvenverenigingen, bedrijven.

Praktische uitvoering

- Ondernemers zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van en uitstraling van hun pand en kavel. Ondernemers kunnen elkaar aanspreken als de kwaliteit van individuele panden/kavels negatief uitstraalt naar de omgeving. De gemeente zal waar nodig/mogelijk handhavend optreden naar individuele ondernemers.
- Op bedrijventerreinen waar georganiseerde ondernemers gezamenlijk tot een kwaliteitsverbetering willen komen, kan de gemeente daaraan bijdragen door een faciliterende dan wel trekkende rol te vervullen.

Fasering, middelen en indicatoren

- Dit betreft een doorlopende actie.
 - De uitvoering van deze actie vergt in eerste instantie de inzet van de beleidsmedewerker economische zaken, binnen de daarvoor beschikbare capaciteit en van ambtenaren van RO en handhaving. Indien het in een later stadium tot concrete projecten komt, zal nader te bepalen extra capaciteit van een projectleider benodigd zijn.
 - Het resultaat van deze actie is meetbaar aan de hand van de ontwikkeling van de kwaliteitsniveaus van de vestigingslocaties.
-

5.6.2 In buitengebied vestigingsmogelijkheden voor zorg, toerisme en overig passende bedrijven binnen VAB.

Beschrijving

Het benutten van de resterende economische waarde van vrijkomende agrarische bebouwing (VAB) in het buitengebied voor andere functies: werken en wonen (wonen alleen in karakteristieke bebouwing). De gemeente wil werkgelegenheid in het buitengebied behouden, als impuls voor de leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit. Het gaat om het faciliteren van passende bedrijvigheid in sectoren die 'dichtbij' landbouw staan, zoals zorg, toerisme en recreatie en detailhandel in streekproducten.

Actoren

Gemeente, initiatiefnemers.

Praktische uitvoering

- De gemeente koppelt initiatiefnemers aan verkopers van agrarische bebouwing.

Fasering, middelen en indicatoren

- Dit betreft een doorlopende actie.
- De uitvoering van deze actie vergt inzet van de beleidsmedewerker economische zaken en R.O en valt binnen de reeds beschikbare capaciteit.
- Het resultaat van deze actie is meetbaar aan de hand van het aantal nieuwe bedrijven dat zich binnen VAB heeft gevestigd.

5.6.3 Facelift bedrijventerrein Dalfsen en De Meele

Beschrijving

In feite een uitwerkingsactie van Actie 5.6.1. De gemeente beoogt met haar bedrijventerreinenbeleid voldoende vestigingslocaties van een goede kwaliteit te kunnen bieden om aan haar economische doelstel-

ling (inzetten op het faciliteren van de bestaande bedrijvigheid en het bieden van (uitbreidings)ruimte aan lokaal gewortelde bedrijven) te kunnen voldoen. In de bedrijventerreinvisie is geconstateerd dat een beperkte herstructurering (facelift) op de bedrijventerreinen Rondweg Dalfsen en De Meele in Nieuwleusen noodzakelijk is. Als bedrijven zelf voldoende doen om de kwaliteit van hun private ruimte op peil te houden, kan de gemeente mogelijk een bijdrage doen in een extra investering in de kwaliteit van de openbare ruimte. De gemeente mikt op maatwerk op deelterreinniveau ('postzegelaanpak') en wijst daarbij nadrukkelijk ook op de verantwoordelijkheid van de ondernemer(s) zelf.

Actoren

Ondernemers (eigen erf op orde houden, elkaar aanspreken) en gemeente (openbare ruimte op peil).

Praktische uitvoering

- Uitvoering van deze actie dient in algemene zin continu plaats te vinden (private en openbare ruimte op peil). Indien er noodzaak, draagvlak en financieringsmogelijkheden zijn voor een extra investering in de openbare ruimte zal daar op dat moment uitvoering aan worden gegeven.

Fasering, middelen en indicatoren

- Vergt continue inzet voor het op peil houden van de private en publieke ruimte.
- Indien een extra investering in de openbare ruimte nodig is zullen daar eigen fasering/middelen en indicatoren aan verbonden worden.
- Indicatoren zijn dezelfde als bij Actie 5.6.1.

5.7 Sterke detailhandel

5.7.1 Kwaliteit openbare ruimte dorpscentra verder verbeteren

Beschrijving

De detailhandel staat door vergrijzing, groei van de internetverkoop en het zwakke consumentenvertrouwen onder druk. Om het niveau van de detailhandel in de kernen te kunnen ondersteunen, dient de aandacht uit te gaan naar o.a. kwaliteit van de openbare ruimte. De gemeente sluit in het kader van het winkelconcentratiebeleid een uitbreiding van het aantal m²'s winkelruimte buiten de centra in principe uit.

Actoren

Gemeente, winkeliersverenigingen, winkelvastgoedeigenaren.

Praktische uitvoering

- In Lemelerveld wordt ingezet op de herontwikkeling van het Kroonplein. In Nieuwleusen verdient de kwaliteit van de openbare ruimte in de komende jaren aandacht (stoepen, verlichting), met verantwoordelijkheid van de ondernemers voor de winkelpanden zelf.
- In de kern Dalfsen is de gemeente voornemens de ruimtelijke kwaliteit van de dorpskern te verbeteren. De resultaten van het onderzoek 'Typisch Dalfsen' dat recentelijk is verschenen, kunnen hierbij richtinggevend zijn. De volgende principes zijn daarin geformuleerd:
 - centrum autoluw
 - meer reuring op het kerkplein (ruimte voor horecafuncties)
 - een parkeerverwijssysteem
 - het centrum compact houden
 - de bestaande en nieuwe kade groen aankleden

Fasering, middelen en indicatoren

- Uitvoering van deze actie vergt continue aandacht.

- De benodigde middelen zijn nader te bepalen, afhankelijk van precieze plannen.
 - Het resultaat van deze actie is meetbaar aan de hand van de ontwikkeling van de kwaliteitsniveaus van de dorpscentra, het best beoordeeld door bezoekers zelf.
-

5.8 Sterke landbouwsector

5.8.1 Monitoring en waar mogelijk faciliteren van schaalvergrotingstrend in relatie tot ruimtelijk beleid

Beschrijving

Dalfsen beoogt een gezonde economische ontwikkeling van het buitengebied, waarbij de ruimtelijke kwaliteit gehandhaafd blijft. De landbouw is in Dalfsen een stabiele sector die niettemin sterk in beweging is door technologische ontwikkeling. De schaalvergroting zal ook de komende jaren doorzetten en bedrijven zullen uitbreidingsruimte nodig hebben om mee te gaan in dit proces. Afhankelijk van de waarden en kwaliteiten ter plaatse is in Dalfsen (conform Structuurvisie Buitengebied) een bouwvlak van 1 of 1,5 ha mogelijk. Om een effectief kwaliteitsbeleid te kunnen voeren in het buitengebied, dienen we een scherp beeld te hebben van de ontwikkelingen, inclusief die van de toenemende behoefte bij de agrarische sector van goede ICT-infrastructuur. Waar dat volgens de Structuurvisie buitengebied mogelijk is, werkt de gemeente mee aan het faciliteren van vergroting van het agrarisch bouwblok naar 1,5 ha.

Actoren

Gemeente, ondernemers, LTO.

Praktische uitvoering

- Faciliteren van schaalvergroting (o.a. agrarisch bouwblok) langs de lijnen van de Structuurvisie buitengebied.
- Gemeentelijke monitoring van schaalvergrotingen van bedrijven en effecten op de ruimtelijke kwaliteit.

Fasering en middelen

- Dit betreft een doorlopende actie.
 - De uitvoering van deze actie vergt inzet van de beleidsmedewerker R.O en valt binnen de reeds beschikbare capaciteit.
-

5.8.2 Verkenning inpassingsmogelijkheden duurzame energieopwekking

Beschrijving

De inpassing van duurzame energie is voor de landbouw een noodzakelijke investering om duurzamer te kunnen opereren en aanvullende inkomsten te kunnen genereren. De mogelijkheden voor implementatie/inpassing zijn onder andere afhankelijk van ruimtelijke aspecten en zijn momenteel sterk in beweging. Om duurzame energieopwekking niet bij voorbaat af te wijzen, biedt de gemeente nu al mogelijkheden zoals geformuleerd in de Structuurvisie buitengebied en wil de gemeente de mogelijkheden voor een verantwoorde inpassing binnen het gevarieerde landschap van de gemeente Dalfsen op termijn verder nagaan.

Actoren

Gemeente, (coöperaties van) agrariërs, LTO.

Praktische uitvoering

Nader te bepalen.

Fasering, middelen en indicatoren

- Uitvoering in 2014.
 - Realisatie van deze actie vraagt naar verwachting een beperkte inzet die binnen de bestaande capaciteit kan worden gevonden.
 - Het resultaat is meetbaar in de vorm van een goed inzicht in de inpassingsmogelijkheden van duurzame energieopwekking en (in een later stadium) de daarmee geïnstalleerde capaciteit/het vermogen.
-

5.9 Sterke toeristisch-recreatieve sector

5.9.1 Voorzetten samenwerking gemeente met Marketing Oost

Beschrijving

De toeristisch-recreatieve bedrijvigheid in Dalfsen kent goede groeiperspectieven. In het beleidsplan recreatie en toerisme worden concrete doelen benoemd: meer inkomsten, meerdaagse beleving en inspelen op kansen. Om deze kansen te verzilveren, is naast een gemeentelijk toeristisch-recreatief beleid ook samenwerking binnen de regio een randvoorwaarde. De toerist kent immers geen gemeentegrenzen. Binnen Marketing Oost werken de Vechtdal-gemeenten samen. Daarnaast zijn ook 5 andere toeristische regio-merken onder Marketing Oost ondergebracht.

Actoren

Gemeente, Vechtdalgemeenten, Marketing Oost.

Praktische uitvoering

- Voortzetting samenwerking Marketing Oost.
- Benutting mogelijkheden integrale toeristische visie Vechtdal, regio Zwolle, Weerribben Wieden (is al een studie naar gedaan).

Fasering, middelen en indicatoren

- De samenwerking is een doorlopende actie.
 - Uitvoering van deze actie vergt inzet van de beleidsmedewerker economie, toerisme en recreatie, zoals nu ook al binnen de bestaande capaciteit wordt gevonden.
 - Indicatoren zijn een gunstige ontwikkeling van het aantal bedrijven en werkgelegenheid in deze sector (in lijn met de regionale ontwikkeling).
-

5.9.2 Toevoegen enkele evenementen aan regionale kalender

Beschrijving

Uitvoering van het Beleidsplan T&R dient ook in het kader van economische beleid te worden voortgezet. Een van de ambities van het beleidsplan recreatie en toerisme is het aantrekken van meer bezoekers en het uitlokken van meer bestedingen. Een concrete kans is het podium dat de regionale evenementenkalender van Vechtdal Overijssel biedt.

Actoren

Gemeente, organisatoren evenementen, Vechtdal Overijssel.

Praktische uitvoering

Onder andere de volgende lokale evenementen onder de aandacht brengen:

- “Proef Dalfsen” in september
- “Night of the Plons”
- “Lelieshows Lemelerveld”

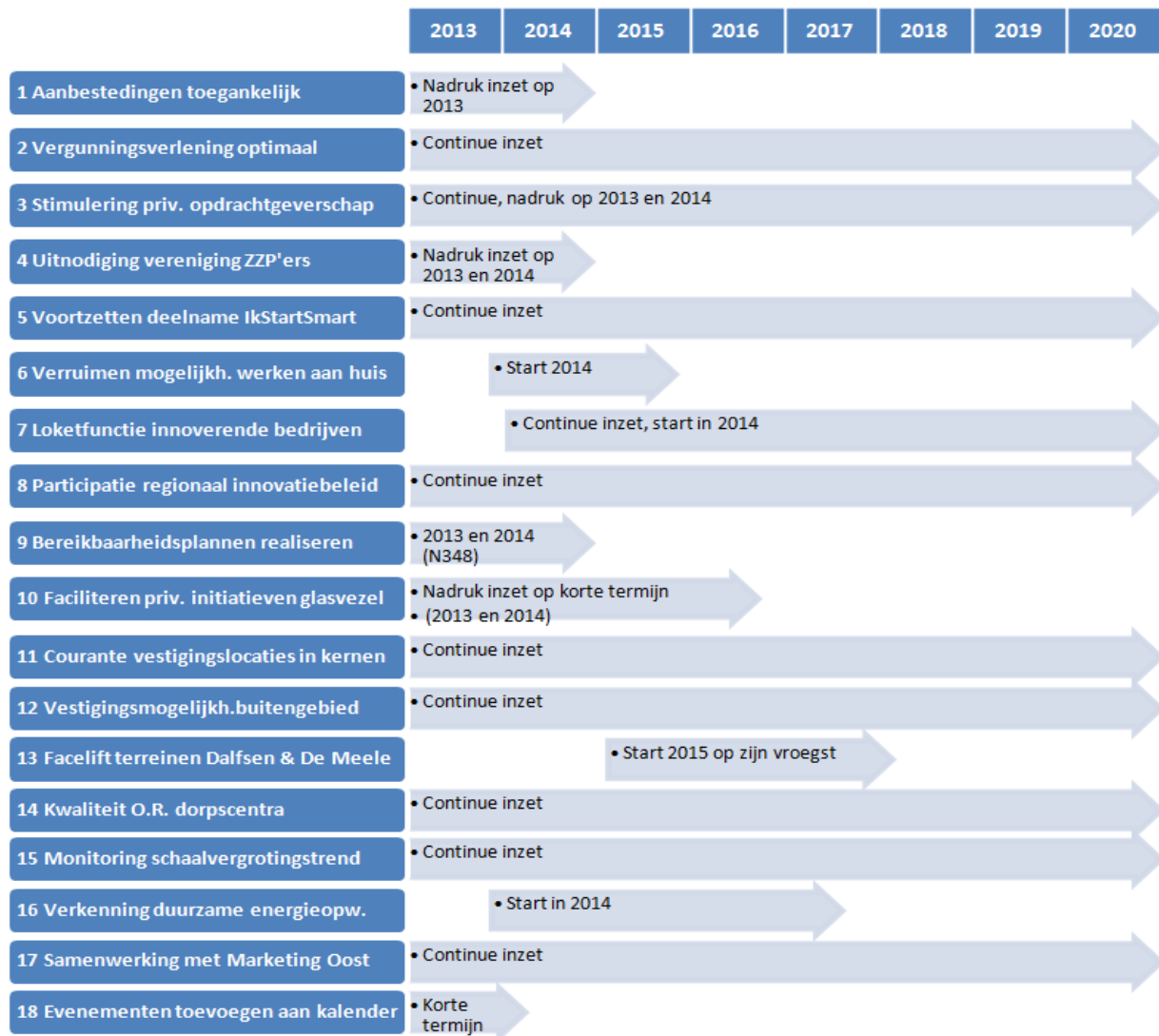
Fasering, middelen en uitvoering

Nader te bepalen, in overleg met de betrokken actoren.

5.10 Planning

In de volgende figuur is de planning van de uitvoering van dit beleidsplan samengevat weergegeven.

Figuur 5.2 Schematische weergave van de uitvoering van acties van de Nota Economisch Beleid

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 ANALYSE VESTIGINGSKLIMAAT ZZP-ERS GEMEENTE DALFSEN

Inleiding en respons

ZZP-ers vormen een belangrijke groep die bijdraagt aan het economisch klimaat van een gemeente. Ondanks deze belangrijke bijdrage blijken de ZZP-ers een groep die vaak minder onder de aandacht valt, zoals ook blijkt uit een recentelijk rapport van de Kvk⁶. In dit rapport wordt geconcludeerd dat gemeenten te weinig zaken doen met ZZP-ers en vaak niet goed op de hoogte zijn van het aantal ZZP-ers dat in hun gemeente woont, werkt en wat hun wensen zijn. Om een goed beeld te krijgen van de ZZP-ers voor de nieuwe Nota Economisch Beleid van de gemeente Dalfsen, zijn zij door de gemeente benaderd om deel te nemen aan een online enquête. Er is voor deze benadering gekozen aangezien de groep minder goed bereikbaar is via de ondernemersverenigingen in de gemeente, waarin zij ondervetegenwoordigd zijn. Tijdens overleg met deze verenigingen werd aangegeven dat de behoefte bestond om ZZP-ers de mogelijkheid te bieden hun mening te geven over het vestigingsklimaat in hun gemeente.

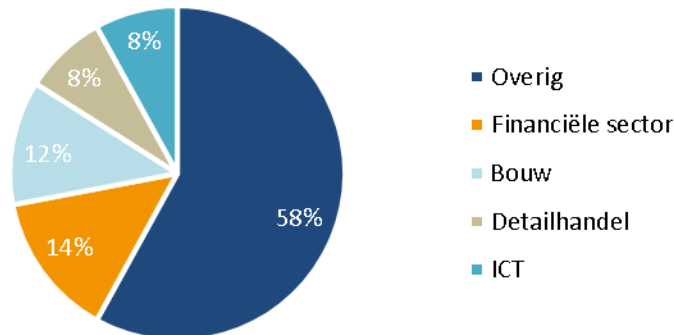
De online enquête bestond uit 10 vragen die de deelnemende ZZP-ers gemiddeld 7 minuten invultijd heeft gekost. De enquête is in dit rapport terug te vinden in bijlage 1.1. In totaal hebben 83 respondenten de enquête ingevuld, waarvan 70 alle vragen hebben beantwoord. Respondenten die de enquête slechts gedeeltelijk hebben ingevuld, zijn merendeels afgehaakt bij vraag 3 waarin zij het belang van enkele factoren voor de huisvesting van hun bedrijf moesten aangeven. De totale respons is hoog genoeg om betrouwbare algemene uitspraken te kunnen doen over de ZZP-ers in de gemeente. Uitspraken per subgroep (bijvoorbeeld per sector) kunnen echter niet worden gedaan.

Kenmerken bedrijven

Er is een grote diversiteit in de sectoren waarin de respondenten actief zijn (figuur 1). De meest vertegenwoordigde sector is de financiële sector (12 respondenten), gevolgd door de bouw, detailhandel en ICT. Slechts enkele respondenten zijn actief in de transport sector, autohandel en productie/industrie, aangezien de meeste bedrijven in deze sectoren meerdere werkzame personen kennen.

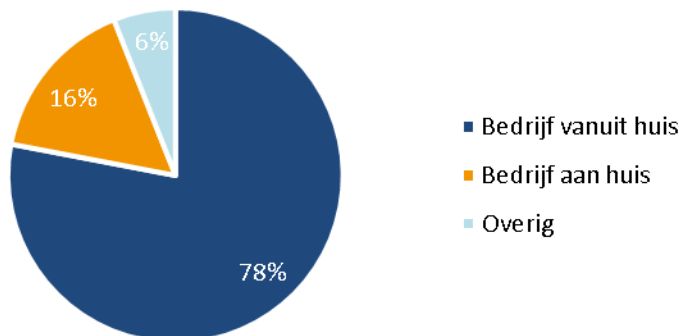
⁶ Kvk Rotterdam (2012), ZZP'ers in beeld. Bsschikbaar via website Kvk, www.kvk.nl

Figuur 1 Sectoren hoofdactiviteiten ZZP-ers

Het merendeel (78%) van de ZZP-ers voert zijn of haar bedrijf vanuit huis (figuur 2). In 14% van de gevallen wordt de bedrijfsvoering aan huis gevoerd. Slechts enkele respondenten gaven aan in een bedrijfsverzamelgebouw of bedrijfsruimte te zijn gehuisvest.

Figuur 2 Vestigingslocatie ZZP-ers

Belang en aanwezigheid vestigingsplaatsfactoren

Om een beeld te krijgen van het vestigingsklimaat, zijn de respondenten gevraagd om het belang van een aantal vestigingsplaatsfactoren aan te geven. Vervolgens is hen gevraagd om aan te geven in hoeverre deze factoren aanwezig zijn op hun vestigingslocatie en in de gemeente Dalfsen. Gezien de verschillende sectoren waarin de ZZP-ers actief zijn en de bijbehorende benodigdheden (bijvoorbeeld de grootte van een kantoorruimte, aanwezigheid goede ICT infrastructuur), variëren de uitkomsten per vestigingsplaatsfactor vaak sterk. Over het algemeen kan echter gesteld worden dat vooral de mogelijkheden om aan huis te werken, een goede bereikbaarheid per auto en de mogelijkheden voor de combinatie wonen/werken voor vele ZZP-ers (zeer) belangrijk zijn. Ook omgevingsfactoren, zoals een geschikt woonklimaat en het voorzieningenniveau van de woon- en werkomgeving vormen belangrijke factoren. Daar tegenover staat een verminderd belang dat wordt gehecht aan de bereikbaarheid per openbaar vervoer, het scheiden van wonen en werken en de grootte van de kantoor- en bedrijfsruimte.

Het belang van de vestigingsplaatsfactoren is in tabel 1 gekruist met hun aanwezigheid op de vestigingslocatie en in de gemeente Dalfsen. Gemiddeld wordt de aanwezigheid van de factoren op de vestigings-

locatie en in de gemeente Dalfsen beoordeeld als neutraal tot goed (scores respectievelijk 3,8/5 en 3,6/5). Uit de kruistabel blijkt dat de meeste belangrijke factoren goed aanwezig zijn op zowel de locatie als in Dalfsen. Daarnaast blijkt ook de parkeergelegenheid op de locatie goed aanwezig, maar hieraan wordt door de respondenten minder belang gehecht.

Een factor die meerdere malen als onvoldoende aanwezig op de locatie wordt genoemd is de aanwezigheid van een goede ICT infrastructuur. Mogelijk is dit een gevolg van een locatie van deze respondenten in het buitengebied in de gemeente, een verklaring die ook werd aangegeven door respondenten wanneer zij gevraagd werden naar verbeterpunten voor het vestigingsklimaat (paragraaf 1.5). Ook de onvoldoende aanwezigheid van aan huis werkmogelijkheden in Dalfsen komt bij deze vraag meerdere malen terug. Verder komt zowel op de locatie als in de gemeente de aanwezigheid van een goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer terug als factor die onvoldoende aanwezig is. Echter, aan deze factor wordt minder belang gehecht aangezien slechts 27% van de respondenten aangeeft dit een belangrijke factor te vinden.

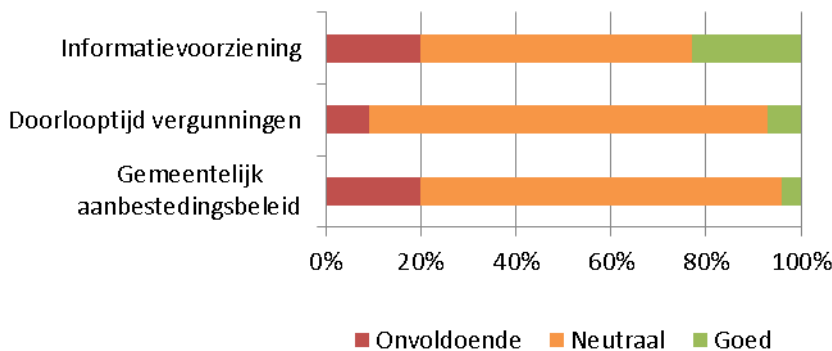
Tabel 1 Belang en aanwezigheid vestigingsplaatsfactoren

	Goed aanwezig op locatie	Onvoldoende aanwezig op locatie	Goed aanwezig in Dalfsen	Onvoldoende aanwezig in Dalfsen
Belangrijk	Geschikt woonklimaat	ICT infrastructuur	Geschikt woonklimaat	Aan huis werkmogelijkheden
	Voorzieningen-niveau woonomgeving		Voorzieningen-niveau woonomgeving	
	Voorzieningen-niveau werkomgeving		Voorzieningen-niveau werkomgeving	
	Bereikbaarheid per auto		Bereikbaarheid per auto	
	Combineren wonen/werken			
Minder belangrijk	Parkeergelegenheid	Groote kantoorruimte		Bereikbaarheid OV
		Bereikbaarheid OV		

Dienstverlening gemeente Dalfsen

De dienstverlening van de gemeente wordt voor het grootste deel neutraal/gemiddeld beoordeeld (figuur 3). Zowel de informatievoorziening als het gemeentelijk aanbestedingsbeleid wordt door 20% van de respondenten beoordeeld als onvoldoende, waarbij 17% aangaf het gemeentelijke aanbestedingsbeleid sterk onvoldoende toegankelijk te vinden.

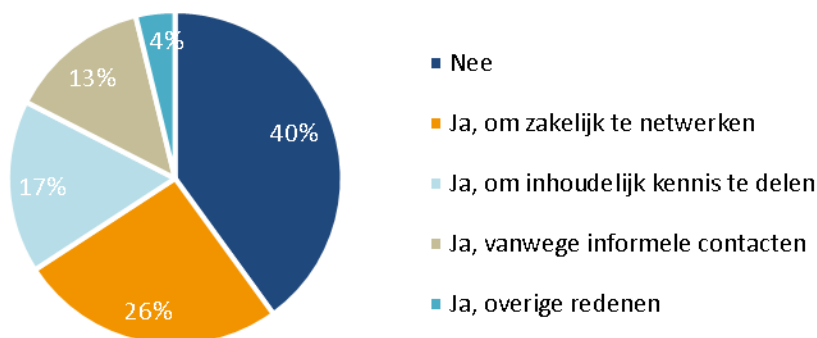
Figuur 3 Waardering dienstverlening gemeente

Vereniging voor ZZZP-er en verbetering klimaat

Om de stem van de ZZZP-ers beter te vertegenwoordigen in de gemeente, bestaat de mogelijkheid een vereniging voor deze groep op te richten. De meeste respondenten geven aan een behoefte te hebben aan een eigen vereniging. De respondenten die aangeven hieraan een behoefte te hebben (60%), hebben deze behoefte voornamelijk om zakelijk te netwerken (34 respondenten), gevolgd door het delen van inhoudelijke kennis (18) en vanwege de informele contacten (18). Overigens is er op dit moment al een groep verenigde ZZZP-ers in de gemeente Dalfsen. De groep is in 2007 opgericht onder de naam ‘Handel en Wandel’ en heeft een eigen pagina op LinkedIn. Het doel van de groep is om nader kennis te maken met elkaar en het opbouwen van contacten. Op dit moment heeft de groep 77 leden. Ondanks dat de groep een open karakter heeft, wordt het bereik van de groep beperkt doordat de groep online georganiseerd is. Niet iedere ZZZP-er in de gemeente kan zichzelf hiertoe doorlopend toegang verschaffen. Het wordt daarom aanbevolen om in gesprek te gaan met de groep, om te kijken welke mogelijkheden er liggen om de oriëntatie van de groep te verbreden en een vertegenwoordiging van de groep op te nemen in het overleg tussen de gemeente en de ondernemers.

Figuur 4 Behoeftte aan vereniging voor ZZZP-ers (meer keuzes mogelijk)

Ten slotte zijn de respondenten gevraagd om aan te geven wat het belangrijkste is dat de gemeente Dalfsen zou kunnen doen om het vestigingsklimaat van ZZZP-ers in de gemeente te verbeteren. Meerdere malen wordt hierbij genoemd dat de gemeente meer kan doen om werk uit te besteden of toe te delen aan de eigen ZZZP-ers. Door hen een eerlijke kans te geven bij aanbestedingen van werk, kan de gemeente haar eigen ZZZP-ers stimuleren. Daarnaast zouden enkele respondenten graag zien dat de com-

binatie van wonen en werken (bedrijfsruimte aan/vanuit huis) aantrekkelijker wordt, door bijvoorbeeld meer mogelijkheden te bieden voor het creëren van een bedrijfsruimte aan huis of door de combinatie van wonen en werken financieel aantrekkelijker te maken. Tot slot wordt enkele malen aangegeven dat er behoefte is aan gezamenlijke/flexibele werkruimtes, liefst met WiFi mogelijkheden. Er moet bij deze uitspraken echter wel aangetekend worden dat maar een beperkt aantal ZZP-ers gereageerd hebben op deze vraag. Voor een completer beeld zouden meer ZZP-ers benaderd moet worden of betrokken worden bij overleg.

BIJLAGE 1.1: ENQUÊTE ZZZP-ERS

A. Achtergrond onderneming

1. Wat is de hoofdactiviteit van uw bedrijf? U bent actief...

- In de zorg
- In de detailhandel
- In de groothandel
- In de horeca
- In de bouw
- In de ICT sector
- In de landbouw
- In de transport sector
- In de autohandel
- In de productie/industrie
- In de financiële sector of zakelijk dienstverlening (adviesbureau, makelaar, tussenpersoon, etc.)
- In de overige dienstverlening (kapper, stomerij, etc.)
- Anders, namelijk ...

2. Waar bent u op dit moment gehuisvest?

- Ik voer mijn bedrijf vanuit mijn woonhuis (bedrijfsadres is tevens huisadres)
- Ik heb mijn bedrijf aan huis (u woont bijvoorbeeld boven uw winkel, of heeft een bedrijfsruimte/hal naast uw huis)
- Bedrijfsverzamelgebouw
- Winkelruimte
- Kantoorruimte
- Bedrijfsruimte (hal, werkplaats, etc.)
- Anders, namelijk ...

B. Ruimte

3. Kunt u van de volgende factoren aangeven in hoeverre ze voor u belangrijk zijn voor de huisvesting van uw bedrijf? (van zeer onbelangrijk tot zeer belangrijk)

	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
• Grootte van kantoorruimte	0	0	0	0	0
• Grootte van bedrijfsruimte (hal, werkplaats, etc.)	0	0	0	0	0
• Representativiteit pand	0	0	0	0	0
• Aan huis werk mogelijkheden	0	0	0	0	0
• Flexibiliteit (huur)contract	0	0	0	0	0
• ICT Infrastructuur	0	0	0	0	0
• Geschikt woonklimaat	0	0	0	0	0
• Voorzieningenniveau woonomgeving	0	0	0	0	0
• Voorzieningenniveau werkomgeving	0	0	0	0	0
• Nabijheid klantenkring / opdrachtgevers	0	0	0	0	0
• Scheiden wonen & werken	0	0	0	0	0

• Combineren wonen & werken	0	0	0	0	0
• Goede bereikbaarheid per auto	0	0	0	0	0
• Goede bereikbaarheid openbaar vervoer	0	0	0	0	0
• Parkeergelegenheid	0	0	0	0	0
• Goede huur/ koopprijs	0	0	0	0	0

4. Kunt u van de volgende punten aangeven in hoeverre ze nu aanwezig op uw vestigingslocatie? (van onvoldoende tot goed)

	Onvoldoende	Neutraal	Goed
• Grootte kantoorruimte	0	0	0
• Grootte bedrijfsruimte (hal, werkplaats, etc.)	0	0	0
• Representatief pand	0	0	0
• Flexibiliteit (huur)contract	0	0	0
• ICT Infrastructuur	0	0	0
• Geschikt woonklimaat	0	0	0
• Voorzieningenniveau woonomgeving	0	0	0
• Voorzieningenniveau werkomgeving	0	0	0
• Nabijheid klantenkring / opdrachtgevers	0	0	0
• Scheiden wonen & werken	0	0	0
• Combineren wonen & werken	0	0	0
• Goede bereikbaarheid per auto	0	0	0
• Goede bereikbaarheid openbaar vervoer	0	0	0
• Parkeergelegenheid	0	0	0
• Goede huur/koop prijs	0	0	0

5. Kunt u van de volgende punten aangeven, voor zover u bekend, in hoeverre ze in het algemeen in de gemeente Dalfsen aanwezig zijn? (van onvoldoende tot goed)

	Onvoldoende	Neutraal	Goed
• Grootte kantoorruimte	0	0	0
• Grootte bedrijfsruimte (hal, werkplaats, etc.)	0	0	0
• Representatief pand	0	0	0
• Aan huis werk mogelijkheden	0	0	0
• Flexibiliteit (huur)contract	0	0	0
• ICT Infrastructuur	0	0	0
• Geschikt woonklimaat	0	0	0
• Voorzieningenniveau woonomgeving	0	0	0
• Voorzieningenniveau werkomgeving	0	0	0
• Nabijheid klantenkring / opdrachtgevers	0	0	0
• Scheiden wonen & werken	0	0	0
• Combineren wonen & werken	0	0	0
• Goede bereikbaarheid per auto	0	0	0
• Goede bereikbaarheid openbaar vervoer	0	0	0
• Parkeergelegenheid	0	0	0
• Goede huur/koop prijs	0	0	0
• Aanbod bedrijfsruimte	0	0	0

C. Beleid

6. Op dit moment is er geen vereniging voor zzp'ers aanwezig in de gemeente Dalfsen. Heeft u de behoefte zich te verenigen met andere zzp'ers uit de gemeente Dalfsen en waarom? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- Ja, om zakelijk te netwerken
- Ja, om inhoudelijk kennis te delen
- Ja, vanwege de informele contacten
- Ja, vanwege.....
- Nee.

7. Hoe ervaart u de volgende aspecten van de dienstverlening van de gemeente Dalfsen?

• Gemeentelijk aanbestedingsbeleid	Weinig toegankelijk 0	0	Neutraal 0	0	Zeer toegankelijk 0
• Doorlooptijden vergunningen	Zeer kort 0	0	Neutraal 0	0	Zeer lang 0
• Informatievoorziening	Onvoldoende 0	0	Neutraal 0	0	Goed 0

8. Wat is volgens u het belangrijkste dat de gemeente Dalfsen zou kunnen doen om het vestigingsklimaat voor zzp'ers verder te verbeteren?

.....

Hartelijk dank voor uw medewerking!